МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Навчально-науковий інститут права та сучасних технологій

кафедра смарт-економіки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НА ТЕМУ

ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Корпоративна економіка та міжнародний бізнес»

Виконав: студент групи МгКЕМБ-23

Семенов Кирило Сергійович

Науковий керівник:
д.е.н., професор
Пузирьова Поліна Володимирівна

Рецензент:
д.е.н., проф., Хаустова Є. Б.

Київ 2024

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Навчально-науковий інститут права та сучасних технологій
Кафедра смарт-економіки
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Корпоративна економіка та міжнародний бізнес»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
смарт-економіки _____ Анна ОЛЕШКО

"16" вересня 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Семенову Кирилу Сергійовичу

1. Тема кваліфікаційної роботи «Економічне управління процесами підвищення ефективності діяльності підприємства»
науковий керівник роботи Пузирьова Поліна Володимирівна, д.е.н., професор
затверджені наказом КНУТД від 03.09.2024 року № 188-уч.
2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: наукова та навчально методична література, підручники та посібники; статистичні дані компанії «Рудь»; наукові публікації та періодика; інтернет-ресурси та інформаційні платформи.
3. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно опрацювати) Теоретико-методичні аспекти управління ефективністю діяльності підприємства. Діагностика процесу ефективності діяльності компанії «Рудь». Економічне обґрунтування процесів підвищення ефективності діяльності підприємства.
4. Дата видачі завдання 16 вересня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи (проєкту)	Орієнтовний терміни виконання	Примітка про виконання
1	Вступ	23.09.2024	
2	Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти управління ефективністю діяльності підприємства	30.09.2024	
3	Розділ 2. Діагностика процесу ефективності діяльності компанії «Рудь»	13.10.2024	
4	Розділ 3. Економічне обґрунтування процесів підвищення ефективності діяльності підприємства	20.10.2024	
5	Висновки	25.10.2024	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	27.10.2024	
7	Подача кваліфікаційної роботи (проєкту) науковому керівнику для відгуку	30.10.2024	
8	Подача кваліфікаційної роботи (проєкту) для рецензування (за 14 днів до захисту)	06.11.2024	
9	Перевірка кваліфікаційної роботи (проєкту) на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	17.11.2024	
10	Подання кваліфікаційної роботи (проєкту) на завідувачу кафедри (за 7днів до захисту)	20.11.2024	

З завданням ознайомлений:

Студент _____ Кирило СЕМЕНОВ

Науковий керівник роботи _____ Поліна ПУЗИРЬОВА

АНОТАЦІЯ

Семенов К. С. Економічне управління процесами підвищення ефективності діяльності підприємства. – рукопис.

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 051 «Економіка». Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2024 рік.

Робота присвячена дослідженню економічного управління процесами підвищення ефективності діяльності підприємства. В роботі досліджено загальноекономічну характеристику поняття «ефективність» діяльності підприємства та її класифікацію. Обґрунтовано основні чинники впливу на ефективність діяльності підприємства. Визначено методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства. Проаналізовано загальногосподарську характеристику діяльності компанії «Рудь». Проведено оцінку фінансового стану та економічної стабільності компанії «Рудь». Досліджено показники ефективності діяльності компанії «Рудь». Визначено стратегічні напрями процесів підвищення ефективності діяльності підприємств харчової галузі. Запропоновано пропозиції та визначено доцільність їх реалізації щодо підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь» та здійснено економічне обгрунтування ефективності реалізації заходів для компанії «Рудь».

Ключові слова: ефективність діяльності підприємства, економічне управління, чинники впливу, методичні підходи, фінансовий стан, економічне обґрунтування.

ANNOTATION

Semenov K. S. Economic management of processes of increasing the efficiency of enterprise activity – manuscript.

Qualification work in the speciality 051 «Economics». Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, 2024.

The work is devoted to the study of economic management of the processes of improving the efficiency of the enterprise. The paper examines the general economic characteristics of the concept of ‘efficiency’ of an enterprise and its classification. The main factors of influence on the efficiency of the enterprise are substantiated. Methodical approaches to assessing the efficiency of enterprise activity have been determined. The general economic characteristics of the company ‘Rud’ are analysed. The financial condition and economic stability of the company were assessed. The performance indicators of the Company's activity are studied. The strategic directions of processes of increasing the efficiency of food industry enterprises are determined. Proposals are proposed and the feasibility of their implementation to improve the efficiency of the company ‘Rud’ is determined, and an economic justification of the effectiveness of the implementation of measures for the company ‘Rud’ is carried out.

Keywords: efficiency of enterprise activity, economic management, factors of influence, methodical approaches, financial state, economic substantiation.

ЗМІСТ

ВСТУП……..... 5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА …… 9
1.1. Загальноекономічна характеристика поняття «ефективність» діяльності підприємства та її класифікація ……... 9
1.2. Обґрунтування основних чинників впливу на ефективність діяльності підприємства …….. 18
1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства.… 27
Висновки до розділу 1…….…….... 37
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ПРОЦЕСУ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ «РУДЬ»…….…….. 39
2.1. Загальногосподарська характеристика діяльності компанії «Рудь»…… 39
2.2. Оцінка фінансового стану та економічної стабільності компанії «Рудь»…… 47
2.3. Дослідження показників ефективності діяльності компанії «Рудь»…….. 54
Висновки до розділу 2…….……..…..... 67
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЦЕСІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ……..……... 68
3.1. Стратегічні напрями процесів підвищення ефективності діяльності підприємств харчової галузі ……. 68
3.2. Розробка пропозицій та доцільності їх реалізації щодо підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь»…… 73
3.3. Економічне обґрунтування ефективності реалізації заходів для компанії «Рудь»…… 78
Висновки до розділу 3…….……..….... 84
ВИСНОВКИ……...…. 86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……...……..…. 90
ДОДАТКИ……... 107

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах глобалізації, технологічних змін та високої конкуренції в умовах ринкової економіки, кожне підприємство повинно вміти оперативно адаптуватися до нових умов, оптимізувати внутрішні процеси, знижувати витрати та збільшувати прибутковість. Підвищення ефективності діяльності є основою для забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його сталого розвитку, що включає в себе правильне економічне управління, яке допомагає не лише підвищити продуктивність, але й сприяє ефективному використанню ресурсів, скороченню виробничих витрат, вдосконаленню технологічних процесів і розвитку інновацій. Застосування ефективних методів управління дозволяє підприємствам досягати кращих результатів, зберігати фінансову стійкість, розширювати ринки збуту та покращувати якість продукції чи послуг.

В умовах нестабільності економічного середовища, вміння управляти процесами підвищення ефективності стає критично важливим для забезпечення довгострокового успіху та виживання підприємства на ринку. Тому актуальність дослідження є надзвичайною як для теоретичних досліджень, так і для практичного застосування у діяльності підприємств різних форм власності та галузей економіки.

Актуальні питання економічного управління процесами підвищення ефективності діяльності підприємства досліджувались багатьма українськими вченими, праці яких були присвячені методам оцінки ефективності підприємств та питанням підвищення їх ефективності через оптимізацію виробничих процесів: Іваненко О. І., Боярко В. Л., Дьяків В. І., Кривов’яз Ю. В., Кузьміна І. П., Черняк О. М., Семенова Т. О., Шевченко Т. В., Петренко Л. А., Максимчук О. Г. та ін. Серед закордонних авторів роль управління в підвищенні ефективності бізнесу досліджували: Портер М., Дрюкер П., Шіллінг Дж., Крісненсен К., Мінцберг Г., Каплан Р., Ульріх Д., Колінс Д., Шейн Е., Демінг Е. та ін.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення альтернативних процесів підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. Для досягнення поставленої мети в дослідженні було вирішено такі завдання:

– досліджено загальноекономічну характеристику поняття «ефективність» діяльності підприємства та її класифікацію;

– обґрунтовано основні чинники впливу на ефективність діяльності підприємства;

– визначено методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства;

– проаналізовано загальногосподарську характеристику діяльності компанії «Рудь»;

– проведено оцінку фінансового стану та економічної стабільності компанії «Рудь»;

– досліджено показники ефективності діяльності компанії «Рудь»;

– визначено стратегічні напрями процесів підвищення ефективності діяльності підприємств харчової галузі;

– запропоновано пропозиції та визначено доцільність їх реалізації щодо підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь»;

– здійснено економічне обґрунтування ефективності реалізації заходів для компанії «Рудь».

Об’єктом дослідження кваліфікаційної роботи є господарська діяльність компанії «Рудь» щодо процесів підвищення ефективності її діяльності.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретико-практичні та науково-методичні аспекти аналізу щодо управління процесами підвищення ефективності діяльності підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження для визначення економічної сутності категорії «ефективність» було застосовано різноманітні загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, серед яких логічний метод,

методи синтезу та аналізу, а також класифікації й узагальнення. Для здійснення економічного аналізу діяльності підприємства використовувався порівняльний, статистичний та динамічний методи, а також таблично-графічні методи для наочності та глибшого розуміння результатів. Для розробки заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь», було застосовано методи спостереження, збирання та узагальнення інформації, прогнозування результатів на основі отриманих даних, що дозволило створити цілісну картину стану підприємства та сформулювати рекомендації для покращення його роботи.

Інформаційною базою дослідження є: наукова та навчально методична література, підручники та посібники; статистичні дані компанії «Рудь»; державні публікації та періодика; інтернет-ресурси та інформаційні платформи.

Наукова новизна одержаних результатів:

вперше:

– запропоновано та розраховано проєкт зі встановлення сонячних панелей для генерації електроенергії, який окрім економічної складової матиме позитивний екологічний ефект, оскільки сонячна енергія є одним із джерел альтеративної енергії, яке може значно зменшити негативний вплив людської діяльності на довкілля. Використання сонячних панелей допоможе зменшити викиди парникових газів, забруднення повітря, зменшити витрати енергоресурсів, а також зменшити залежність від використання викопних видів палива. Також, використання сонячної енергії може допомогти підвищити енергетичну безпеку та зменшити ризик енергетичних криз.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання систематизованих методичних підходів до визначення ефективності діяльності підприємства, окреслених перспективних напрямків розвитку компанії «Рудь» та розроблених пропозиціях щодо встановлення сонячних панелей для генерації власної електроенергії.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи обговорювалися на: Міжнародній науково-практичній

Інтернет-конференції «Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми» (м. Полтава, 28 березня 2024 року); V Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку» (м. Київ, 23 квітня 2024 року).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано дві тези доповідей та одна стаття. Загальний обсяг публікацій складає 1,1 друк. арк.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (який налічує 125 найменувань) і додатків. Загальний обсяг роботи становить 111 сторінок машинописного тексту, містить 45 таблиць та 13 рисунків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Загальноекономічна характеристика поняття «ефективність» діяльності підприємства та її класифікація

Ефективність діяльності підприємства є однією з ключових категорій, що визначають його здатність до успішного функціонування в умовах динамічного економічного середовища, яка відображає не лише досягнуті результати, а й ефективність використання ресурсів, що в свою чергу, впливають на конкурентоспроможність підприємства. Оцінка ефективності діяльності є складним процесом, що передбачає врахування різноманітних чинників, таких як продуктивність праці, витрати на виробництво, рентабельність та інші економічні показники [1; 2; 4].

Класифікація ефективності діяльності підприємства дозволяє структурувати інформацію, що стосується різних аспектів його роботи. Існує кілька підходів до класифікації, які можуть враховувати як фінансові результати, так і соціальні, екологічні та інші критерії. Такий комплексний підхід до аналізу ефективності допомагає керівникам приймати зважені управлінські рішення, сприяючи досягненню стратегічних цілей підприємства [5; 6; 7].

Термін «ефективність» походить з латинської мови і означає «дієвий, продуктивний, що дає результат». У зарубіжній науковій літературі часто використовуються терміни «efficiency» (ефективність), «effectiveness» (результативність), «economy» (економічність) та «performance» (продуктивність) для оцінки ефективності, хоча їх зміст має суттєві відмінності (табл. 1.1) [8; 9; 10].

Таблиця 1.1

Порівняльна таблиця термінів «ефективність», «результативність», «економічність» та «продуктивність»

Терміни	Визначення	Основні аспекти	Приклад
Ефективність	Вимірює, як добре використовуються ресурси для досягнення поставлених цілей.	Витрати ресурсів, досягнення цілей, оптимальність.	Підприємство виготовляє якісну продукцію при мінімальних витратах.
Результативність	Вимірює досягнуті результати в порівнянні з поставленими цілями, незалежно від витрат.	Досягнуті результати, цілі, результативність дій.	Зростання прибутку в результаті успішної маркетингової кампанії.
Економічність	Оцінює ефективність витрачання ресурсів, зокрема витрати на виробництво та обслуговування.	Витрати, рентабельність, збереження ресурсів.	Зниження витрат на матеріали без зниження якості продукції.
Продуктивність	Вимірює обсяг виробленої продукції за одиницю часу або на одиницю ресурсу.	Виробничі показники, обсяг продукції, використання ресурсів.	Виробництво 1000 одиниць продукції на годину.

З табл. 1.1 видно, що економічна сутність «ефективності» та «результативності» полягають у продуктивності та дієвості відповідно. «Ефективність» відображає внутрішню ефективність, тобто здатність досягати цілей з мінімальними витратами ресурсів, таких як час, гроші та інші. Натомість «результативність» описує ринкову ефективність або здатність досягти результату, що відповідає потребам ринку, забезпечує високу якість продукції та задовольняє клієнтів. Термін «економічність» характеризує раціональне використання ресурсів підприємства, а «продуктивність» охоплює загальний стан компанії, включаючи не лише економічні показники, а й перспективи та рівень її розвитку [11; 12].

Всі зазначені вище терміни відображають ефективність на різних рівнях, яка, в свою чергу, залежить від об’єкта оцінки та цілей дослідження, що дозволяє припустити, що сутність поняття розкривається через інтегровану систему

показників.

У літературі існує багато підходів до визначення поняття «ефективність», які відрізняються за змістом і охоплюють різні категорії, однак єдиного визначення не сформульовано. Тому доцільно глибше дослідити це питання і розкрити його сутність через узагальнення висновків і розробок вітчизняних та закордонних вчених-науковців (табл. 1.2) [13; 14; 15; 16; 17].

Таблиця 1.2

Українські та закордонні вчені, які вперше визначили поняття «ефективність»

Автор	Визначення поняття «ефективність»
1	2
Г. Костюк	Ефективність – це ступінь досягнення мети за певних витрат ресурсів.
В. Станкевич	Ефективність – співвідношення результатів діяльності до витрат на її здійснення.
А. Коваль	Ефективність визначається через систему показників, що відображають результати діяльності підприємства.
В. Лісовий	Ефективність – це оптимізація витрат та максимізація прибутку на основі аналізу результатів.
О. Ситник	Ефективність діяльності підприємства є мірою досягнення встановлених цілей при обмежених ресурсах.
І. Чередниченко	Ефективність у бізнесі визначається через відповідність між результатами діяльності та затраченими ресурсами.
М. Вавринчук	Ефективність полягає в досягненні бажаних результатів за мінімальних витрат ресурсів.
Т. Тарасова	Ефективність – це здатність підприємства адаптуватися до ринкових змін та досягати фінансового успіху.
Ю. Кучер	Ефективність діяльності – це показник, що відображає взаємозв’язок між результатами та витратами.
Л. Кравченко	Ефективність діяльності підприємства може бути визначена як максимізація результатів за мінімальних витрат ресурсів
П. Друкер	Ефективність – це досягнення результатів, які відповідають поставленим цілям.
Г. Мінцберг	Ефективність організації вимірюється не тільки її результатами, але й здатністю до адаптації до змін.
Ф. Тейлор	Ефективність – це максимізація продуктивності шляхом оптимізації процесів.
Д. Рейлі	Ефективність визначається як співвідношення між витратами та отриманими результатами.

Продовження табл. 1.2

1	2
М. Портер	Ефективність – це здатність компанії досягати конкурентних переваг, що призводить до фінансового успіху.
Дж. Кейнс	Ефективність у використанні ресурсів є ключовим чинником економічного розвитку.
К. Арроу	Ефективність в економіці визначається як досягнення максимального благополуччя для суспільства за даних ресурсів.
Р. Костелло	Ефективність полягає у співвідношенні між результатами діяльності та витратами на її здійснення.
Е. Нельсон	Ефективність організації є результатом ефективного управління ресурсами та процесами.
Д. Канеман	Ефективність може бути розглянута як задоволеність потреб користувачів при найменших витратах.

Ці вчені зробили значний внесок у розуміння та визначення поняття «ефективність», що має важливе значення для управлінської діяльності та економіки в цілому.

Отже, підсумовуючи, термін «ефективність», можна зазначити, що він часто асоціюється з результативністю, але існує й інша точка зору, яка вважає такий підхід занадто спрощеним. Тому варто розглядати поняття комплексно, враховуючи при оцінці не лише досягнуті результати, а й витрачені ресурси.

Виходячи з цього, термін «ефективність» можна визначити як ступінь, у якій підприємство досягає своїх поставлених цілей, використовуючи при цьому ресурси (матеріальні, трудові, фінансові) оптимальним чином. Ефективність відображає не лише результати діяльності, але й здатність адаптуватися до змін, впроваджувати інновації та забезпечувати стабільний розвиток. Ефективність може бути оцінена через співвідношення між отриманими результатами та витратами, що дозволяє виявити реальний потенціал підприємства в умовах конкурентного середовища [18; 19; 20].

На практиці для оцінки ефективності діяльності підприємств використовуються різні моделі та концепції (рис. 1.1) [21; 22; 23; 24; 25].

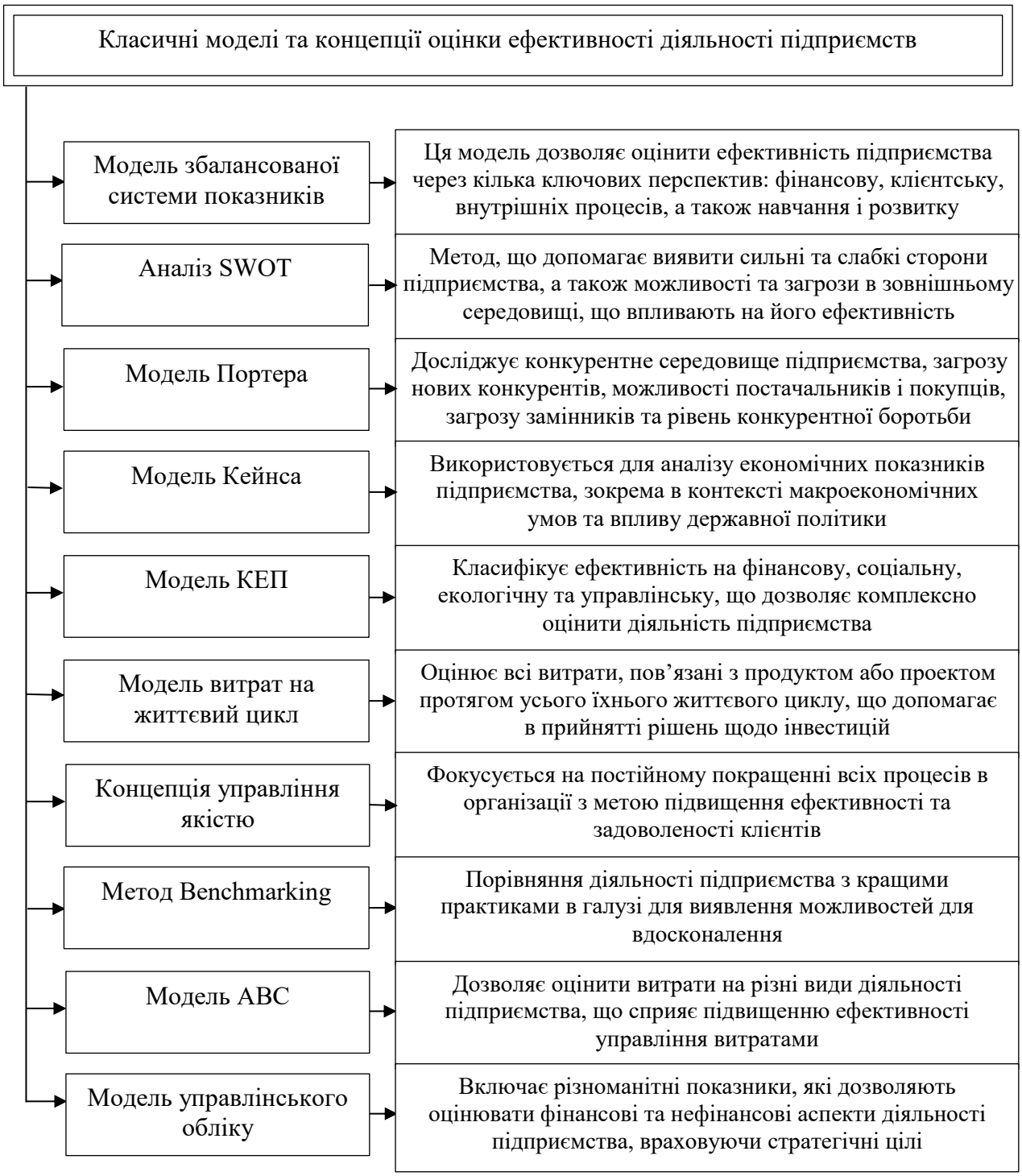

Рис. 1.1. Класичні моделі та концепції оцінки ефективності діяльності підприємств

Також існують модель Дюпона, концепція «3Е» та «Performance Management», які потребують особливої уваги.

Модель Дюпона, передбачає оцінку ефективності на основі сукупності

показників, що характеризують загальну ефективність діяльності підприємства (показники використовуються як основа для аналізу та порівняння з показниками, які включають продуктивні індикатори та витрати ресурсів підприємства).

Концепція «3Е» (economy, efficiency, and effectiveness) – це модель, що охоплює економічність, ефективність та результативність, надаючи можливість оцінити ефективність діяльності підприємств у ринкових умовах, акцентуючи увагу на досягненні цілей із мінімальними ресурсними витратами та оптимальною продуктивністю [26; 27; 28].

Концепція «3Е» (Economy, Efficiency, Effectiveness), яка ілюструє взаємозв'язок між економічністю, ефективністю та результативністю, що є важливими аспектами в оцінці діяльності підприємства (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Концепція «3Е» - взаємозв'язок між економічністю, ефективністю та результативністю

Сутність концепції «3Е» можна описати так:

– економічність (economy) – це оптимальне використання ресурсів (застосування необхідної кількості ресурсів відповідної якості у потрібний момент, у необхідному місці та за ринкову ціну);

– ефективність (efficiency) – максимізація віддачі, яка визначається

співвідношенням кінцевого продукту підприємства та ресурсів, витрачених на його створення;

– результативність (effectiveness) – відповідність досягнутих результатів поставленій меті, що також включає відповідність ресурсів, використаних для досягнення цієї мети.

Отже, ці три категорії взаємопов'язані й забезпечують цілісний підхід до управління. На практиці це означає, що управлінці мають забезпечувати економічність, ефективність і результативність діяльності підприємства. Часто трапляється, що підприємство є економічним та ефективним, але не досягає поставлених цілей, тобто не є результативним.

Крім того, оцінка ефективності підприємства часто проводиться в рамках концепції «Performance Management», що базується на збалансованій системі показників. Цей підхід, визнаний одним із найпрогресивніших у сучасному управлінні, дозволяє комплексно оцінювати діяльність підприємства завдяки поєднанню фінансових і нефінансових показників, що відображають різні аспекти його роботи.

Концепція «Performance Management» була сформована на основі ідей Пітера Друкера і зосереджена на досягненні конкретних цільових результатів. Її головна ідея полягає в управлінні компанією як цілісною системою, що дозволяє ефективно координувати всі рівні організації. Ключовими елементами концепції «Performance Management» є розробка «дерева» цілей, чіткий розподіл відповідальності та оцінювання досягнутих результатів, а не лише виконаних дій [29; 30; 31].

Аналіз існуючих концепцій дозволяє зробити висновок, що концепція «Performance Management» є прогресивною та універсальною, оскільки вона легко застосовується до підприємств різних форм, масштабів і галузей. Водночас, корисною є ідея концепції «3E», яка відокремлює поняття «економічність», «ефективність» та «результативність» – це допомагає у проведенні глибшого аналізу та порівнянні висновків. У поєднанні обидві концепції сприяють всебічному охопленню питань ефективності діяльності

підприємства.

Також важливо використовувати класифікацію видів ефективності за різними ознаками, оскільки вона дозволяє дослідити ефективність з кількох фокусів та комплексно оцінити результати діяльності. Такий підхід дає змогу отримати повну картину та приймати обґрунтовані управлінські рішення. В таблиці 1.3 узагальнено основні класифікаційні ознаки, які дозволяють виділити найбільш важливі види ефективності діяльності підприємства [32; 33; 34; 35].

Таблиця 1.3

Класифікація видів ефективності діяльності підприємства

Класифікаційна ознака	Види
За об’єктами оцінки	Ефективність виробництва – оцінює, наскільки раціонально використовуються ресурси (сировина, труд, капітал) для виробництва товарів або послуг.
	Ефективність управління – аналізує, як ефективно здійснюється управлінська діяльність у підприємстві.
	Ефективність фінансової діяльності – оцінює прибутковість, ліквідність і інші фінансові показники.
За напрямами діяльності	Економічна ефективність – вивчає співвідношення витрат та результатів, що досягаються підприємством.
	Соціальна ефективність – оцінює вплив підприємства на суспільство, включаючи умови праці, соціальну відповідальність та екологічні аспекти.
	Екологічна ефективність – аналізує, наскільки діяльність підприємства відповідає екологічним стандартам і вимогам.
За часом оцінки	Поточна ефективність – оцінка результатів діяльності за певний період (місяць, квартал, рік).
	Прогнозна ефективність – оцінка майбутніх результатів на основі планування і прогнозування.
За рівнем ефективності	Мікроекономічна ефективність – аналіз ефективності на рівні окремого підприємства.
	Макроекономічна ефективність – оцінка впливу підприємств на національну економіку.
За фінансовими показниками	Прибуткова ефективність – аналіз відношення прибутку до витрат.
	Капіталоємність – оцінка продуктивності капіталу, інвестованого в підприємство.
За використанням ресурсів	Трудова ефективність – вимірює продуктивність праці.
	Матеріальна ефективність – оцінює ефективність використання матеріальних ресурсів.

Ця класифікація може варіюватися залежно від специфіки підприємства і галузі, в якій воно працює, що дозволяє детальніше охопити всі аспекти ефективності діяльності підприємства й створити основу для об'єктивного та всебічного аналізу ефективності управлінських рішень.

Таким чином, різні види ефективності характеризуються різноманіттям досягнутих результатів (ефектів) господарської діяльності підприємства. Кожен вид ефективності має свою специфіку та може мати економічну, соціальну або соціально-економічну спрямованість (табл. 1.4) [36; 37; 38; 39; 40].

Таблиця 1.4

Характеристика видів ефективності діяльності виробничого підприємства

Назва	Характеристика
Ефективність використання матеріальних ресурсів	Оцінює, як раціонально підприємство використовує сировину, матеріали та інші ресурси для виробництва продукції. Висока ефективність свідчить про оптимізацію витрат та зменшення відходів.
Ефективність використання трудових ресурсів	Вимірює, наскільки ефективно використовуються трудові ресурси, зокрема робочий час, навички та знання працівників. Висока ефективність означає досягнення значних результатів при мінімальних витратах праці.
Ефективність використання основних виробничих засобів	Оцінює, як підприємство експлуатує свої основні фонди, такі як обладнання, будівлі та інфраструктура. Висока ефективність свідчить про оптимальне використання активів для досягнення виробничих цілей.

Табл. 1.4 допоможе систематизувати підходи до оцінки різних аспектів ефективності в контексті діяльності виробничого підприємства.

Отже, нами було визначено, що термін «ефективність» являє собою ступінь, у якій підприємство досягає своїх поставлених цілей, використовуючи при цьому ресурси (матеріальні, трудові, фінансові) оптимальним чином.

Встановлено, що ефективність відображає не лише результати діяльності, але й здатність адаптуватися до змін, впроваджувати інновації та забезпечувати стабільний розвиток. Ефективність може бути оцінена через співвідношення між отриманими результатами та витратами, що дозволяє виявити реальний потенціал підприємства в умовах конкурентного середовища [41; 42; 43; 44].

Також, за результатами дослідження було виявлено, що на сьогодні існує

безліч підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства. Класифікація видів ефективності дозволяє комплексно враховувати всі необхідні чинники, які, в свою чергу, впливають на ухвалення обґрунтованих управлінських рішень керівниками, що сприяє не лише підвищенню ефективності виробництва, але й оптимізації використання ресурсів, що є критично важливим у сучасних умовах конкуренції.

1.2. Обґрунтування основних чинників впливу на ефективність діяльності підприємства

Досліджуючи питання підвищення ефективності діяльності підприємства, необхідно приділити увагу основним чинникам, що впливають на цей процес, оскільки вони є рушійною силою та від їх напряму залежить рівень кінцевих результатів діяльності.

Без проведення ґрунтовного дослідження щодо впливу різноманітних чинників на економічні показники, неможливо точно зробити висновки щодо отриманих результатів діяльності, а також неможливо спрогнозувати подальшу зміну ринкової кон’юнктури, скоригувати обсяги виробництва та цілі підприємства.

Звичайно у літературі наводяться різноманітні підходи щодо класифікації чинників впливу на ефективність діяльності підприємства. Зокрема: позитивні та негативні, якісні та кількісні, загальні та конкретні, зовнішні та внутрішні. Пріоритетним можна вважати поділ чинників впливу саме за середовищем впливу. Таким чином, за середовищем впливу виділяють чинники зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Такий вид класифікації зустрічається в літературі найчастіше, зокрема у працях: Ф. Тейлора (досліджував вплив організації праці); П. Друкер (акцентував увагу на зовнішніх чинниках, що впливають на управління); Г. Вайта (досліджував взаємодію між зовнішніми і внутрішніми чинниками в системах управління); М. Портер (його

концепція «п’яти сил» допомагає аналізувати зовнішнє середовище підприємства). Взаємозв’язок та структуру чинників зовнішнього та внутрішнього середовища наведено на рис. 1.3 [45; 46; 47; 48; 49; 50].

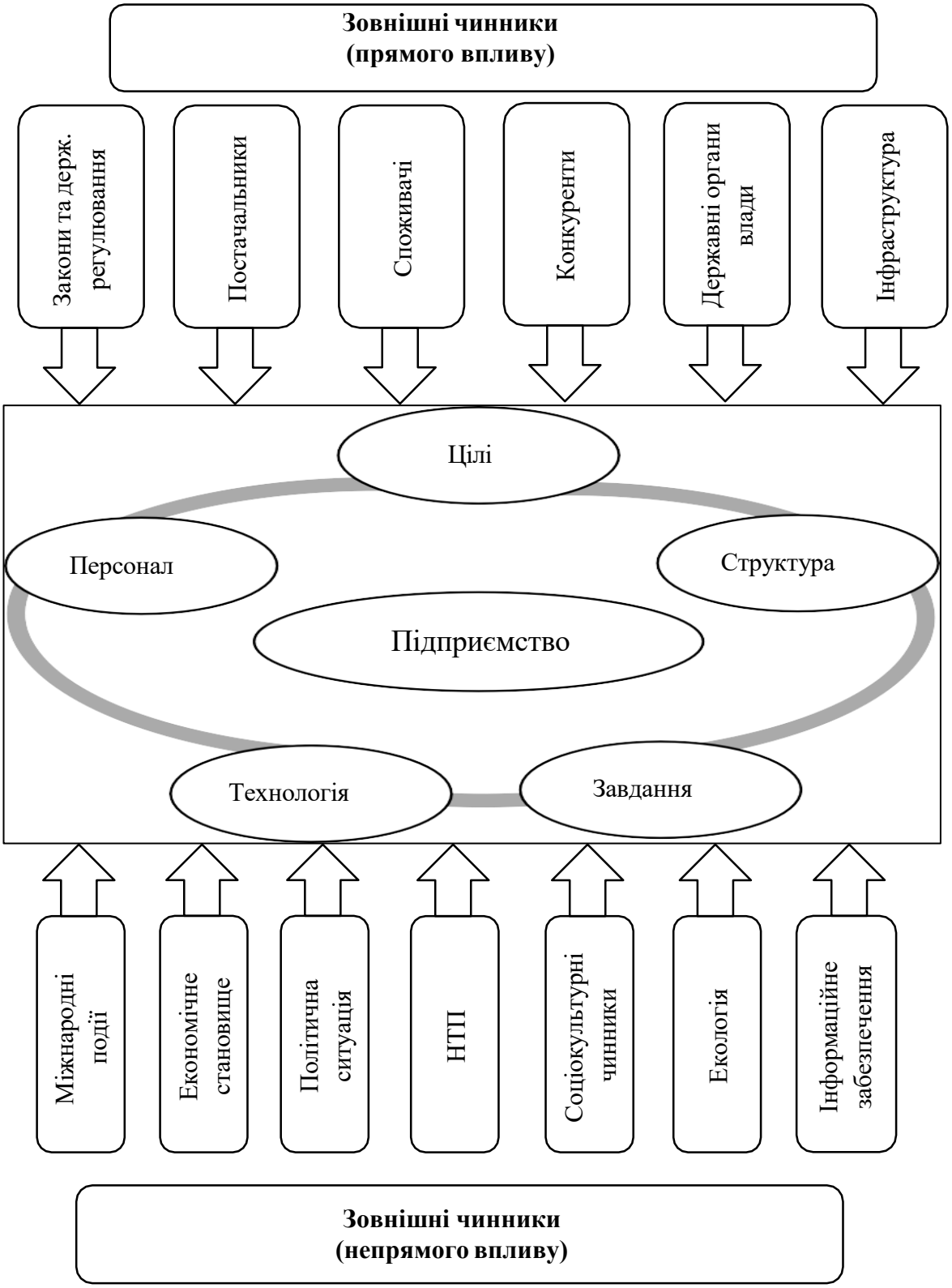

Рис. 1.3. Взаємозв’язок та структура чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на ефективність діяльності підприємства

Сучасна політична та економічна ситуація щодня підтверджує те, що зовнішні чинники мають визначальний вплив на діяльність підприємств. За результатами дослідження консалтинговою компанією McKinsey було встановлено, що у розвинених країнах вплив внутрішніх чинників на діяльність підприємств переважає та складає 2/3, відповідно зовнішнім чинникам належить 1/3 впливу. В Україні ситуація складніша, зовнішнім чинникам відводиться вагоміше значення, зважаючи на військові дії, карантинні обмеження, зміну обсягу інвестування, переміщення робочої сили тощо. Якщо досліджувати питання чинників зовнішнього середовища, то необхідно враховувати їх тісний взаємозв'язок, загальну складність зовнішнього середовища, що спровокована надмірною кількістю чинників; швидкість та динамічність зміни їх впливу на підприємство, невизначеність (обмеженість інформації) щодо ситуації на ринку тощо. Кількість відомих зарубіжних та українських авторів, які надали визначення чинникам зовнішнього середовища та досліджували їх вплив на ефективність діяльності підприємства дуже велика, проте наведемо перелік основних з них, які досліджували різні аспекти економіки, менеджменту та стратегії, звертаючи увагу на зовнішнє середовище підприємств (табл. 1.5) [51; 52; 53; 54; 55; 56].

Таблиця 1.5

Характеристика чинників зовнішнього впливу на ефективність діяльності підприємств в контексті економіки, менеджменту та стратегії

Автори	Характеристика
1	2
М. Портер	Розробив модель «п'яти сил», яка допомагає аналізувати конкуренцію та інші зовнішні чинники
Ф. Котлер	Розглядав зовнішні ринкові чинники та їх вплив на бізнес
І. Ансофф	Автор концепції стратегічного управління, який досліджував зовнішні можливості та загрози для компаній
Г. Мінцберг	Вивчав управлінські стратегії в умовах різноманітних зовнішніх впливів
П. Друкер	Розглядав важливість адаптації підприємства до змін у зовнішньому середовищі
Р. Дафт	Досліджував організаційне середовище та його вплив на ефективність управління

Продовження табл. 1.5

1	2
Д. Тобін	Вивчав макроекономічні чинники, що впливають на бізнес, такі як процентні ставки та інфляція
Д. Коттер	Вивчав організаційні зміни та зовнішні чинники, які спричиняють необхідність адаптації
Д. Пфеффер	Досліджував взаємозв'язок між організаціями та зовнішніми чинниками, такими як ринок праці
Г. Джонс	Займався вивченням структури організацій в умовах різних зовнішніх впливів
О. Амоша	Досліджував вплив макроекономічних чинників на промислові підприємства в Україні
В. Геєць	Вивчала макроекономічні чинники та їх вплив на українські підприємства
О. Кириченко	Аналізував чинники зовнішнього середовища для малих та середніх підприємств
А. Павленко	Розглядав адаптацію українських підприємств до змін у ринковому середовищі
Т. Смирнова	Досліджувала вплив економічної глобалізації на українські підприємства
Л. Василенко	Розглядала екологічні чинники, що впливають на ефективність діяльності підприємств
О. Гудзинський	Розробляв стратегії адаптації українських підприємств до зовнішніх викликів
Л. Антонюк	Вивчала економічні чинники впливу на українські підприємства, зокрема в умовах глобалізації
О. Лапко	Займався дослідженням управління підприємствами в умовах економічної нестабільності
Н. Чухрай	Досліджувала інноваційний розвиток українських підприємств в умовах змінного зовнішнього середовища

З табл. 1.5 видно, що дані автори зробили значний внесок у дослідження зовнішніх чинників, з якими стикаються підприємства в Україні та на міжнародному рівні щодо ефективності своєї діяльності. Їхні праці допомагають краще розуміти, як адаптувати та підвищити економічну ефективність підприємств до зовнішніх умов.

Отже, можна зробити висновки, що зовнішні чинники існують завдяки інфраструктурі ринку та розвиненому інформаційному середовищу. Появу зовнішніх чинників важко спрогнозувати, а впливу – уникнути, оскільки підприємство не керує ними, однак до їх появи варто готуватись, а саме тому підприємству важливо бути гнучким, щоб краще пристосовуватись до нових

ринкових умов.

Під чинниками внутрішнього середовища, що впливають на ефективність діяльності підприємства розуміють елементи та ресурси, які знаходяться всередині підприємства і безпосередньо впливають на його діяльність, ефективність та конкурентоспроможність. На відміну від зовнішніх чинників, які підприємство не може контролювати, внутрішні чинники здебільшого піддаються управлінню та оптимізації (табл. 1.6) [57; 58; 59; 60].

Таблиця 1.6

Характеристика чинників внутрішнього впливу на ефективність діяльності підприємств наведена авторами

Автори	Характеристика
1	2
П. Друкер	Розглядав внутрішні чинники як частину загальної системи ефективного управління.
М. Портер	Розробив модель п’яти сил, які включають внутрішні чинники, такі як корпоративна стратегія та ресурси.
Ф. Тейлор	Вивчав раціоналізацію праці, підкреслював значення структури і організації роботи.
Г. Мінцберг	Розглядав структуру організації та внутрішні ресурси як ключові чинники ефективності.
Р. Дафт	Аналізував внутрішнє середовище організацій, підкреслюючи важливість корпоративної культури та лідерства.
Г. Саймон	Досліджував процеси прийняття рішень у внутрішньому середовищі підприємств.
К. Ендрюс	Ввів поняття внутрішніх стратегічних ресурсів і їхнього впливу на ефективність підприємства.
Д. Куїнн	Розглядав чинники внутрішнього середовища, включаючи планування та організаційні структури.
І. Ансофф	Досліджував стратегічний менеджмент, що включає детальну класифікацію внутрішніх ресурсів підприємств.
Ч. Барнард	Досліджував вплив людських ресурсів і комунікацій в межах організації на ефективність діяльності.
О. Васильєв	Вивчає вплив організаційних і кадрових чинників на ефективність підприємств.
І. Шкарабан	Досліджує управлінські процеси та значення лідерства в системі внутрішнього середовища
В. Василенко	Досліджує управлінням підприємствами та системами внутрішніх чинників.
С. Ільяшенко	Розглядає маркетингові аспекти та внутрішні ресурси підприємства в контексті їхнього впливу на ефективність.
В. Пономаренко	Спеціалізується на управлінні якістю, включаючи чинники внутрішнього середовища.
Л. Мельник	Аналізує внутрішні організаційні процеси, включаючи корпоративну культуру та структуру.

Продовження табл. 1.6

1	2
О. Штогрин	Досліджує управлінські чинники та їхній вплив на загальну ефективність підприємства
О. Павленко	Вивчає взаємозв'язок між організаційними ресурсами та фінансовою ефективністю.
І. Черниш	Розробляє підходи до аналізу внутрішніх ресурсів підприємства в контексті їхньої ролі в досягненні стратегічних цілей.
М. Шаров	Досліджує інноваційні та організаційні чинники як основні елементи ефективності внутрішнього середовища.

Ці автори розглядають різні аспекти внутрішнього середовища підприємств, від організаційних структур до корпоративної культури, трудових і фінансових ресурсів, а також стратегічного управління, підкреслюючи їх значення для підвищення ефективності діяльності підприємств.

Подальший аналіз та дослідження зовнішніх чинників впливу на ефективність діяльності підприємства здобуло подальший розвиток у своєму поділі на такі групи (табл. 1.7) [61; 62; 63; 64].

Таблиця 1.7

Система зовнішніх чинників впливу на ефективність діяльності підприємства

Ознака	Група чинників впливу	
1	2	
Макросередовище	Науково-технічні	Включають рівень технологічного розвитку, темпи інновацій, наявність нових технічних рішень та можливостей автоматизації.
	Економічні	Охоплюють загальноекономічний стан країни та світового ринку, зокрема рівень інфляції, обмінні курси, процентні ставки, рівень зайнятості.
	Політико-правові	Включають державну політику та законодавство, зокрема податкові ставки, норми регулювання, торговельні тарифи та квоти.
	Природно-ресурсні	Включають доступність природних ресурсів, їхню вартість, а також екологічні та кліматичні умови.
	Соціальні	Пов'язані з культурними та соціальними цінностями, способами життя, очікуваннями споживачів і загальними суспільними трендами.
	Демографічні	Охоплюють чисельність населення, його структуру (вік, стать, рівень освіти), міграційні тенденції та динаміку демографічних змін.

Продовження табл. 1.7

1	2	
Мікросередовище	Споживачі	Потреби, очікування та вимоги споживачів щодо якості, ціни та асортименту продукції; купівельна спроможність, схильність до лояльності або зміни постачальника; рівень задоволеності клієнтів та частота повторних покупок; поведінкові та культурні особливості цільових груп споживачів.
	Конкуренти	Кількість конкурентів і ступінь конкуренції на ринку; стратегії конкурентів для залучення споживачів (ціноутворення, якість, сервіс, інновації); позиція конкурентів на ринку, їхні сильні та слабкі сторони.
	Постачальники	Наявність надійних постачальників, стабільність умов поставок; якість і вартість сировини, матеріалів, комплектуючих; гнучкість постачальників щодо змін в умовах співпраці, їхня здатність реагувати на збільшення або зменшення обсягу закупівель; вплив глобальних поставок та можливість роботи з місцевими постачальниками.
	Посередники	Наявність і розвиток каналів дистрибуції, через які продукція доходить до кінцевого споживача; логістичні можливості та ефективність доставки товарів; умови співпраці з посередниками (маркетингова підтримка, відсоток комісійних, обсяги продажу); рівень впливу та авторитет посередників на ринку, що може впливати на сприйняття продукції споживачами.

Ці групи чинників утворюють макро- і мікросередовище підприємства і є важливими для аналізу, оскільки змушують підприємства адаптувати свої стратегії відповідно до зовнішніх умов, забезпечуючи ефективність діяльності, а також стійкість і конкурентоспроможність підприємств у динамічному ринковому середовищі.

Внутрішнє середовище підприємства є складною системою, що включає різноманітні чинники, які впливають на його здатність досягати стратегічних цілей і забезпечувати стабільну роботу. Вивчення системи внутрішніх чинників є важливим для розуміння того, як функціонують основні процеси, як підприємство використовує свої ресурси та реагує на зміни. Внутрішні чинники прямо впливають на ефективність підприємства, його конкурентоспроможність, здатність адаптуватися до ринкових умов та швидко впроваджувати інновації. Аналізуючи ці чинники, можна визначити ключові сфери, що потребують

покращення, та розробити заходи для підвищення продуктивності й стійкості компанії. Детальна система чинників впливу внутрішнього середовища наведена у табл. 1.8 [65; 66; 67; 68; 69; 70].

Таблиця 1.8

Система внутрішніх чинників впливу на ефективність діяльності підприємства

Група	Чинники впливу
Виробничі	Потужності виробничого обладнання та технологічного процесу; стан матеріально-технічної бази, забезпеченість необхідними ресурсами; рівень автоматизації, продуктивність праці; виробничі витрати та ефективність виробничих процесів.
Економічні	Фінансові ресурси підприємства, доступ до капіталу; управління затратами, рівень рентабельності; система ціноутворення та фінансове планування; здатність підприємства до інвестування та диверсифікації діяльності.
Організаційно-структурні	Структура управління, рівень централізації або децентралізації; взаємодія між підрозділами, функціональність організаційної структури; кваліфікація персоналу, організаційна культура; ефективність системи комунікацій та прийняття рішень.
Екологічні	Вплив виробничих процесів на довкілля, екологічна політика підприємства; виконання екологічних норм і стандартів; застосування енергоефективних та екологічних технологій; стратегія підприємства щодо сталого розвитку та зменшення впливу на навколишнє середовище.
Інноваційні	Впровадження нових технологій та продуктів; інвестиції в дослідження і розробки, науково-технічні проєкти; рівень конкурентоспроможності та здатність до впровадження інновацій; гнучкість і готовність до змін в умовах ринку, інноваційна культура.

Кожна з цих груп чинників значною мірою визначає ефективність діяльності підприємства, його конкурентоспроможність, продуктивність та стійкість у мінливих ринкових умовах.

Таким чином, можна узагальнити, що зовнішнє та внутрішнє середовище мають тісний взаємозв’язок, оскільки зовнішні чинники впливають на діяльність підприємства, змушують адаптувати його внутрішнє середовище до змін в країні, на ринку тощо. При цьому побудова міцного та злагодженого механізму в середині підприємства дозволяє стійко реагувати на вплив зовнішніх чинників

та оптимізувати їх вплив.

Для виробничих підприємств необхідно дослідити класифікацію чинників впливу на ефективність діяльності за такими напрямами: формування; ресурси та витрати; господарювання (рис. 1.4) [71; 72; 73; 74].

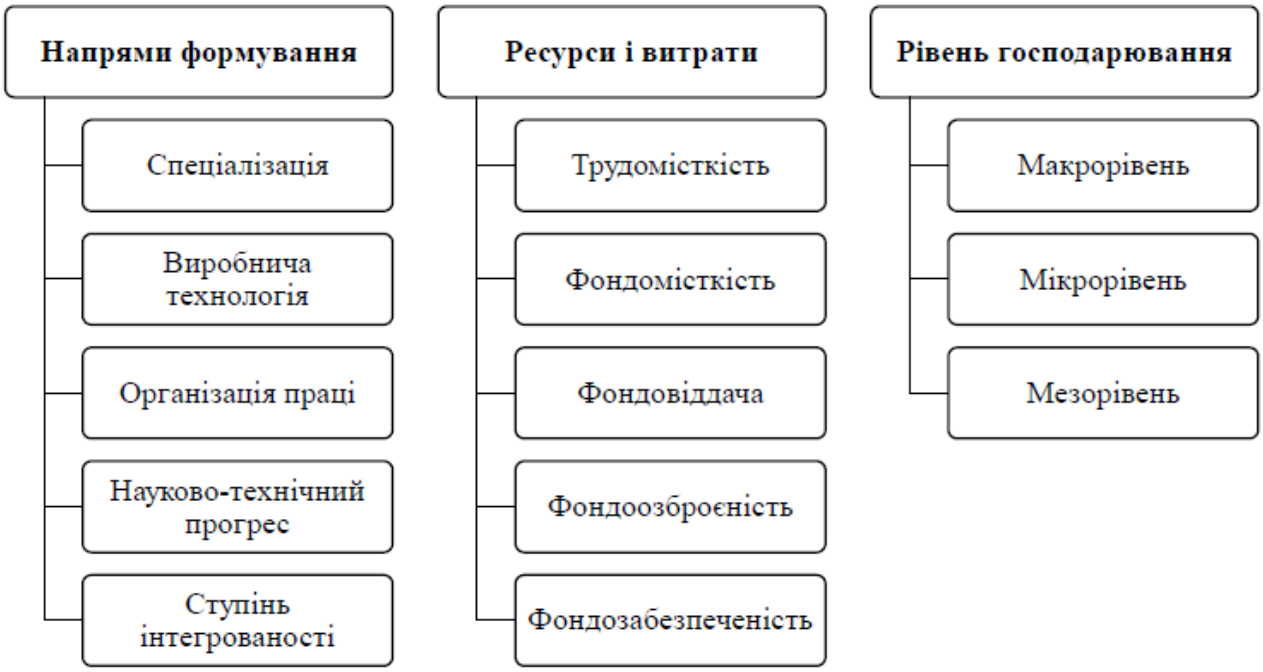

Рис. 1.4. Структура чинників впливу на економічну ефективність діяльності виробничого підприємства

Отже, обґрунтування основних чинників впливу на ефективність діяльності підприємства свідчить про те, що дане питання є важливим, оскільки саме внутрішні та зовнішні чинники є рушійною силою для досягнення максимальної ефективної діяльності підприємств. При аналізі та оцінці цих чинників можна не лише якісно проаналізувати поточні результати діяльності, а й поставити реальні цілі. Саме завдяки комплексній оцінці зовнішніх та внутрішніх чинників діяльності підприємства можна отримати очікуваний результат діяльності.

1.3. Методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства

Оцінка ефективності діяльності підприємства є важливою складовою для визначення його конкурентоспроможності, прибутковості та стійкості на ринку. Методичні підходи до оцінки ефективності підприємства включають як фінансові, так і нефінансові аспекти діяльності.

До основних методів оцінювання віднесено наступні (табл. 1.9) [75; 76; 77; 78; 79; 80].

Таблиця 1.9

Методи оцінювання ефективності діяльності підприємства

Методи	Характеристика	Показники
1	2	3
Фінансові	Фінансові показники допомагають оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для досягнення прибутку	Рентабельність
		Рентабельність активів – співвідношення чистого прибутку до загальних активів, що показує ефективність використання активів. Рентабельність власного капіталу – співвідношення чистого прибутку до власного капіталу підприємства, що показує прибутковість капіталу акціонерів. Рентабельність продажів – частка чистого прибутку в доході від реалізації, яка показує, скільки прибутку приносить кожна одиниця продажу.
		Ліквідність
		Коефіцієнт поточної ліквідності – співвідношення поточних активів до поточних зобов’язань, що характеризує здатність підприємства виконувати короткострокові зобов’язання. Коефіцієнт швидкої ліквідності – співвідношення ліквідних активів (грошові кошти, короткострокові інвестиції) до короткострокових зобов’язань.
		Фінансова стійкість
		Коефіцієнт автономії – співвідношення власного капіталу до загальної суми капіталу, що показує залежність підприємства від позикових коштів. Коефіцієнт маневреності – показник гнучкості власного капіталу, що характеризує можливість швидкої зміни структури капіталу для покриття витрат.

Продовження табл. 1.9

1	2	3
Економічні	Дозволяють оцінити здатність підприємства створювати додану вартість	Вартість створеної доданої вартості (EVA) – чистий операційний прибуток за вирахуванням податків, скорегований на вартість використаного капіталу. Загальна продуктивність праці – співвідношення обсягу виробництва до кількості витрачених робочих годин, що відображає ефективність праці. Матеріаловіддача – обсяг продукції на одиницю витрачених матеріальних ресурсів.
Операційні	Дозволяють оцінити ефективність виробничих процесів та управління	Коефіцієнт оборотності активів – кількість разів, за яку активи підприємства генерують дохід за певний період. Коефіцієнт оборотності запасів – показує, наскільки швидко підприємство використовує свої запаси для виробництва.
Нефінансові	Оцінюють задоволеність клієнтів, лояльність співробітників, репутація бренду, ефективність управління	Задоволеність клієнтів – анкетування або опитування для визначення рівня задоволеності клієнтів. Лояльність співробітників – рівень задоволення працівників умовами праці та їхній намір залишитись в компанії. Репутація бренду – оцінка за відгуками, публікаціями у ЗМІ або рейтинговими дослідженнями.
Комплексні	Для всебічного аналізу діяльності підприємства можна використовувати збалансовану систему показників (BSC)	Фінансові показники (прибутковість, ліквідність). Внутрішні бізнес-процеси (якість управління процесами, швидкість реагування). Клієнтські показники (задоволеність та лояльність клієнтів). Навчання та розвиток (ефективність навчання персоналу, інноваційність).
SWOT-аналіз	Один із базових інструментів стратегічного аналізу, що допомагає виявити сильні (Strengths) та слабкі сторони (Weaknesses) підприємства, а також можливості (Opportunities) та загрози (Threats) у зовнішньому середовищі.	

Комбінація перелічених методів дозволяє отримати більш повну картину ефективності діяльності підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

У науковій літературі зустрічається підхід щодо визначення коефіцієнту економічної ефективності, який можна розрахувати за формулою 1.1.

$$E = \frac{E_ф}{B}, \tag{1.1}$$

де Е – ефективність діяльності підприємства;

$Е_ф$ – економічний ефект, що отримує підприємство за визначений проміжок часу грн;

В – витрати підприємства, що були здійснені для досягнення економічного ефекту за визначений проміжок часу, грн.

Враховуючи всі методи та їх показники, оцінити ефективність підприємства можливо лише на основі детального аналізу його фінансово-економічної та виробничо-господарської діяльності із застосуванням системи економічних показників, які повинні відображати як кількісні, так і якісні аспекти діяльності підприємства та відповідати поставленим цілям підприємства.

Зважаючи на різноманіття цілей, сфер, видів і форм діяльності, а також масштабів й особливостей внутрішнього середовища підприємств, єдиного універсального підходу до вибору системи показників для оцінки ефективності діяльності не існує, що, у свою чергу, вимагає від керівництва конструктивного та відповідального підходу до цього процесу. Проте вчені-науковці розробили принципи до кожної групи методів, на основі яких можна створити базу для формування системи показників оцінки ефективності діяльності підприємства (табл. 1.10) [81; 82; 83; 84; 85].

Таблиця 1.10

Принципи формування системи показників оцінки ефективності діяльності підприємств за групами методів

Методи	Принципи
1	2
Фінансові методи	Принцип порівнянності – фінансові показники повинні бути зрозумілими та доступними для порівняння як з іншими підприємствами галузі, так і з власними показниками за різні періоди. Принцип адекватності – результати фінансових розрахунків мають відображати реальну економічну ситуацію та враховувати всі зміни в ринкових умовах. Принцип ліквідності – фінансова стабільність і здатність покривати короткострокові зобов'язання вчасно – важлива складова для забезпечення безперервності діяльності. Принцип рентабельності – використання ресурсів має бути спрямоване на забезпечення прибутковості, тому оцінка доцільності витрат є важливою.

Продовження табл. 1.10

1	2
Економічні методи	Принцип економічної ефективності – усі витрати мають бути виправдані та спрямовані на досягнення результатів, що перевищують витрати. Принцип оптимальності ресурсів – підприємство повинно максимально ефективно використовувати доступні ресурси (матеріальні, людські, фінансові) для досягнення економічної вигоди. Принцип збільшення доданої вартості – оцінка ефективності передбачає, що кожна одиниця вкладених ресурсів має створювати додаткову цінність для підприємства. Принцип продуктивності – результати діяльності підприємства повинні перевищувати обсяги вкладених зусиль.
Операційні методи	Принцип безперервності процесів – операційна діяльність має бути стабільною та не допускати збоїв, що впливають на досягнення цілей. Принцип мінімізації витрат – оптимізація витрат у всіх виробничих процесах є ключовим чинником операційної ефективності. Принцип якості – дотримання стандартів якості має бути пріоритетом на кожному етапі виробництва для забезпечення високих результатів. Принцип часу – швидкість виконання операцій впливає на загальну ефективність, тому оптимізація процесів зменшує час виробництва.
Нефінансові методи	Принцип задоволеності клієнтів – успіх підприємства безпосередньо залежить від рівня задоволеності та лояльності клієнтів. Принцип мотивації співробітників – працівники, які задоволені умовами праці та мають мотивацію, працюють продуктивніше та сприяють розвитку підприємства. Принцип корпоративної культури – формування позитивного іміджу підприємства через корпоративну культуру підвищує лояльність як співробітників, так і клієнтів. Принцип екологічної та соціальної відповідальності – дотримання соціальних і екологічних стандартів підвищує репутацію компанії та сприяє її довгостроковому розвитку.
Комплексні методи	Принцип збалансованості – комплексна оцінка має враховувати всі ключові аспекти діяльності (фінансовий, клієнтський, внутрішні процеси, навчання та розвиток). Принцип цілісності – аналіз усіх складових у взаємозв’язку для отримання об’єктивної картини ефективності підприємства. Принцип динамічності – адаптація системи показників відповідно до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Принцип стратегічної орієнтації – показники повинні бути орієнтовані на досягнення стратегічних цілей підприємства, враховуючи довгострокові перспективи.
SWOT-аналіз	Принцип реалістичності – SWOT-аналіз має базуватися на реальних даних для об’єктивного виявлення сильних і слабких сторін підприємства. Принцип системності – розгляд підприємства як частини зовнішнього середовища, аналіз можливостей та загроз має відображати реальне становище на ринку. Принцип актуальності – аналіз має враховувати поточні тенденції, зміни на ринку та вплив різних чинників. Принцип стратегічного планування – результати SWOT-аналізу повинні використовуватися для розробки конкретних стратегій, що враховують можливості розвитку та запобігають ризикам.

Такий підхід до побудови системи показників є досить глибоким і дозволяє всебічно охопити та проаналізувати кожну групу використаних ресурсів.

Завдяки оцінці узагальнюючих показників підприємство має можливість ухвалювати загальні рішення. Розглянемо більш детально наведені показники відповідно до заздалегідь визначених груп [86; 87; 88; 89; 90]. У таблиці 1.11 представлена інформація щодо сутності та підходів до розрахунку узагальнюючих показників.

Таблиця 1.11

Характеристика та розрахунок узагальнюючих показників ефективності діяльності підприємства

Показник	Характеристика	Розрахунок
Рентабельність продукції	Відображає рівень прибутковості реалізованої продукції та показує, наскільки ефективно підприємство перетворює витрати на прибуток.	(Прибуток від реалізації / Собівартість реалізованої продукції) × 100%
Норма прибутковості	Визначає дохідність виробничих витрат та інвестицій у виробничий процес, що дозволяє оцінити віддачу від вкладеного капіталу.	(Чистий прибуток / Загальні витрати) × 100%
Коефіцієнт ефективності застосовуваних ресурсів	Показує, наскільки результативно підприємство використовує всі наявні ресурси для отримання прибутку.	Прибуток / Загальна сума застосованих ресурсів
Коефіцієнт ефективності використаних ресурсів	Відображає ефективність використання ресурсів під час їх безпосереднього споживання у виробничому процесі.	Виробничий результат / Вартість спожитих ресурсів

Узагальнюючі показники надають комплексне уявлення про ефективність діяльності підприємства та його здатність оптимально використовувати ресурси для досягнення фінансових результатів.

Таким чином, узагальнюючі показники дають змогу оцінити загальну прибутковість підприємства, рентабельність його продукції та ефективність використання ресурсів. Проте, вони базуються на конкретних показниках, зокрема на рівні використання трудових ресурсів (табл. 1.12) [91; 92; 93; 94].

Таблиця 1.12

Характеристика та розрахунок показників ефективності використання праці

Показник	Характеристика	Розрахунок
Продуктивність праці	Відображає обсяг продукції, виробленої одним працівником за певний період, та дозволяє оцінити ефективність праці.	Обсяг продукції / Середня чисельність працівників
Коефіцієнт використання активного фонду робочого часу	Показує ступінь використання робочого часу, який фактично був задіяний для виробництва продукції.	Відпрацьований робочий час / Нормативний робочий час
Рівень відносного приросту продукції внаслідок росту продуктивності праці	Оцінює приріст продукції, який став можливим завдяки підвищенню продуктивності праці.	(Приріст продукції за рахунок зростання продуктивності / Попередній обсяг продукції) × 100%
Трудомісткість продукції	Відображає кількість витраченого робочого часу на виробництво одиниці продукції, що є зворотною характеристикою продуктивності праці.	Витрачений робочий час / Обсяг продукції
Фондоозброєність праці	Показує рівень забезпеченості працівників основними засобами, що впливає на їх продуктивність та ефективність роботи.	Вартість основних засобів / Чисельність працівників
Зарплатоємність продукції	Оцінює витрати на оплату праці в розрахунку на одиницю виробленої продукції, що дозволяє контролювати витрати на персонал.	Фонд заробітної плати / Обсяг продукції

Ефективне використання праці на підприємстві значною мірою впливає на якість і обсяг виробленої продукції, що відображається у фінансових показниках. Тому детальний аналіз трудових ресурсів дозволяє виявити потенційні резерви або проблеми, які можна використати для покращення управління працею та підвищення прибутковості.

Крім того, обладнання, на якому працюють співробітники, також впливає як на якість кінцевої продукції, так і на загальні витрати часу на її виготовлення. Характеристика показників ефективності використання основних засобів представлена в табл. 1.13 [95; 96; 97; 98; 99; 100].

Таблиця 1.13

Характеристика та розрахунок показників ефективності використання основних засобів

Показник	Характеристика	Розрахунок
Фондовіддача основних засобів	Відображає, скільки продукції отримано на одиницю вартості основних засобів, показуючи ефективність їх використання.	Обсяг продукції / Середня вартість основних засобів
Рентабельність основних засобів	Відображає дохід, отриманий з кожної одиниці вартості основних засобів, що характеризує їх прибутковість.	Прибуток / Середня вартість основних засобів
Фондомісткість продукції	Показує, яка вартість основних засобів припадає на одиницю виробленої продукції, що є зворотною характеристикою фондовіддачі.	Середня вартість основних засобів / Обсяг продукції
Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання	Відображає, наскільки інтенсивно використовуються обладнання в процесі виробництва.	Фактичний робочий час обладнання / Номінальний робочий час
Коефіцієнт змінності обладнання	Оцінює, скільки змін протягом доби працює обладнання, що впливає на ефективність його використання.	Сумарний час роботи обладнання за добу / Нормативний час роботи в одну зміну
Коефіцієнт уведення /вибуття основних засобів	Відображає відсоток оновлення чи вибуття основних засобів, що дозволяє оцінити динаміку їх оновлення.	Введення або вибуття основних засобів / Середня вартість основних засобів

Дані показники дозволяють оцінити ефективність використання основних засобів на підприємстві, допомагаючи оптимізувати виробничий процес і підвищити економічні результати.

Характеристика та розрахунок показників ефективності використання оборотних коштів і капіталовкладень є важливим етапом для будь-якого підприємства, оскільки від цього залежить його здатність досягати стабільного фінансового результату, забезпечувати рентабельність та підвищувати конкурентоспроможність.

Оцінка ефективності використання оборотних коштів і капіталовкладень, запропоновані показники та їх характеристика наведені в табл. 1.14 [101; 102].

Таблиця 1.14

Характеристика та розрахунок показників ефективності використання оборотних коштів і капіталовкладень підприємства

Показник	Характеристика	Розрахунок
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	Відображає, скільки раз обігові кошти здійснюють повний цикл обороту за певний період, що вказує на ефективність їх використання.	Виручка від реалізації / Середня вартість оборотних коштів
Коефіцієнт завантаження оборотних коштів	Показує, скільки оборотних коштів використовується для отримання одиниці виручки; зворотний до коефіцієнта оборотності.	Середня вартість оборотних коштів / Виручка від реалізації
Рентабельність оборотних коштів	Відображає прибутковість оборотних коштів, що показує ефективність їх використання для досягнення фінансових результатів.	Прибуток / Середня вартість оборотних коштів
Тривалість одного обороту нормованих коштів	Визначає середню тривалість одного обороту оборотних коштів у днях, що допомагає оцінити швидкість їх використання.	(Середня вартість оборотних коштів × Кількість днів) / Виручка від реалізації
Відносне вивільнення оборотних коштів	Оцінює обсяг коштів, вивільнених завдяки скороченню тривалості одного обороту, що підвищує ліквідність підприємства.	(Середня вартість оборотних коштів попереднього періоду - Середня вартість оборотних коштів поточного періоду) × Коефіцієнт оборотності
Рентабельність інвестицій	Відображає прибутковість капіталовкладень, дозволяючи оцінити їх ефективність у вигляді дохідності.	(Чистий прибуток / Сума інвестицій) × 100%
Питомі капіталовкладення	Показує величину капіталовкладень, що припадає на одиницю продукції або послуги, характеризуючи інтенсивність інвестицій у виробництво.	Сума капіталовкладень / Обсяг продукції
Термін окупності інвестиційних ресурсів	Визначає період, за який інвестиції повністю окупляться прибутком, що допомагає оцінити ризики та доцільність проекту.	Сума інвестицій / Річний прибуток від інвестицій

Підвищення ефективності використання оборотних коштів та капіталовкладень сприяє досягненню високого рівня прибутковості підприємства при одночасному зниженні втрат. Тому вищезазначені показники

мають ключове значення для оцінки діяльності підприємства. Показники, що відображають якість продукції, наведені у таблиці 1.15 [103; 104; 105; 106; 107].

Таблиця 1.15

Характеристика та розрахунок показників якості продукції підприємства

Показник	Характеристика	Розрахунок
Економічний ефект від удосконалення якості товарів	Відображає фінансовий результат від поліпшення якості продукції, що може призвести до зростання попиту та підвищення конкурентоспроможності.	Додатковий прибуток від підвищення якості - Витрати на вдосконалення якості
Коефіцієнт оновлення асортименту	Показує частку нових або оновлених видів продукції у загальному асортименті, що свідчить про гнучкість підприємства у задоволенні попиту.	Кількість нових видів продукції / Загальна кількість видів продукції
Частка продукції, на яку одержано сертифікати якості	Визначає відсоток продукції, що відповідає встановленим стандартам якості, підвищуючи її довіру на ринку.	Кількість сертифікованої продукції / Загальна кількість продукції × 100%
Коефіцієнт сортності	Відображає частку продукції вищих сортів у загальному обсязі, показуючи рівень якості випущеної продукції.	Обсяг продукції вищих сортів / Загальний обсяг продукції
Частка прогресивних видів виробів у загальному випуску	Показує частку інноваційних або високотехнологічних виробів у загальному обсязі продукції, що демонструє рівень технологічного розвитку.	Кількість прогресивних виробів / Загальний обсяг продукції × 100%
Частка продукції, яка відповідає кращим світовим та вітчизняним зразкам	Визначає частку продукції, що досягає або перевищує рівень провідних зразків, що свідчить про її конкурентоспроможність на ринку.	Кількість продукції, що відповідає найвищим стандартам / Загальний обсяг продукції × 100%

Якість продукції є основою функціонування підприємства, оскільки вона безпосередньо впливає на рівень попиту та фінансові результати. Тому аналіз показників, що оцінюють якість, є важливим для кожного підприємства. Показники, що характеризують ефективність використання матеріальних ресурсів, наведені в таблиці 1.16 [108; 109; 110; 111; 112; 113; 114; 115].

Таблиця 1.16

Характеристика та розрахунок показників ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства

Показник	Характеристика	Розрахунок
Матеріаломісткість одиниці продукції	Відображає, скільки матеріальних ресурсів витрачається на виробництво однієї одиниці продукції, що дозволяє оцінити економічність виробництва.	Витрати на матеріали / Обсяг випущеної продукції
Матеріаловіддача	Показує, скільки продукції виробляється на одиницю витрачених матеріалів, що свідчить про ефективність їх використання.	Обсяг продукції / Витрати на матеріали
Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості продукції	Визначає частку витрат на матеріали у загальних витратах на виробництво, що допомагає оцінити структуру собівартості.	Витрати на матеріали / Собівартість продукції × 100%
Оборотність матеріальних запасів	Відображає, як швидко матеріальні запаси перетворюються на продукцію, що дозволяє оцінити ефективність управління запасами.	Витрати на матеріали / Середній залишок матеріальних запасів
Співвідношення темпів росту обсягу продукції і матеріальних витрат	Показує, наскільки швидше росте обсяг продукції в порівнянні з витратами на матеріали, що свідчить про ефективність використання ресурсів.	Темп росту обсягу продукції / Темп росту матеріальних витрат
Коефіцієнт споживання матеріалів	Визначає, скільки матеріалів споживається на одиницю виробленої продукції, що дозволяє оцінити рівень витрат на сировину.	Витрати на матеріали / Обсяг виробленої продукції

Отже, дослідження показників ефективності використання матеріальних ресурсів є критично важливим для забезпечення стабільності та прибутковості підприємства, що надає підприємствам змогу оцінювати, як оптимально витрачаються матеріали в процесі виробництва, а також ідентифікувати резерви для зниження витрат та покращення виробничих процесів.

Аналіз показників, таких як матеріаломісткість, матеріаловіддача, питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, оборотність запасів та співвідношення темпів росту обсягу продукції і матеріальних витрат, дозволяє

підприємствам визначити ефективність управління ресурсами та вжити необхідних заходів для оптимізації виробництва.

Завдяки отриманим даним, підприємства можуть не лише підвищити продуктивність та якість продукції, але й знизити витрати на сировину, що безпосередньо впливає на фінансові результати. Таким чином, регулярний моніторинг та аналіз показників ефективності використання матеріальних ресурсів є невід'ємною частиною стратегії управління, спрямованої на забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку підприємства.

Висновки до розділу 1

Встановлено, що ефективність відображає не лише результати діяльності, але й здатність адаптуватися до змін, впроваджувати інновації та забезпечувати стабільний розвиток. Ефективність може бути оцінена через співвідношення між отриманими результатами та витратами, що дозволяє виявити реальний потенціал підприємства в умовах конкурентного середовища. Також, за результатами дослідження було виявлено, що на сьогодні існує безліч підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства. Класифікація видів ефективності дозволяє комплексно враховувати всі необхідні чинники, які, в свою чергу, впливають на ухвалення обґрунтованих управлінських рішень керівниками, що сприяє не лише підвищенню ефективності виробництва, але й оптимізації використання ресурсів, що є критично важливим у сучасних умовах конкуренції.

Було узагальнено, що зовнішнє та внутрішнє середовище мають тісний взаємозв'язок, оскільки зовнішні чинники впливають на діяльність підприємства, змушують адаптувати його внутрішнє середовище до змін в країні, на ринку тощо. При цьому побудова міцного та злагодженого механізму в середині підприємства дозволяє стійко реагувати на вплив зовнішніх чинників та оптимізувати їх вплив. Обґрунтування основних чинників впливу на ефективність

діяльності підприємства свідчить про те, що дане питання є важливим, оскільки саме внутрішні та зовнішні чинники є рушійною силою для досягнення максимальної ефективної діяльності підприємств. При аналізі та оцінці цих чинників можна не лише якісно проаналізувати поточні результати діяльності, а й поставити реальні цілі. Саме завдяки комплексній оцінці зовнішніх та внутрішніх чинників діяльності підприємства можна отримати очікуваний результат діяльності.

Досліджено методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства, що є ключовими для забезпечення стабільного розвитку і конкурентоспроможності в умовах сучасного ринку. Використання різноманітних показників, які оцінюють фінансові результати, ефективність використання ресурсів, якості продукції та інвестиційної діяльності, дозволяє підприємству отримати всебічну інформацію про свою діяльність.

Правильний вибір методів оцінювання та їх адаптація до специфіки підприємства забезпечує можливість виявлення резервів для підвищення продуктивності та прибутковості, що допомагає розробити ефективні стратегії управління, які сприятимуть досягненню поставлених цілей.

Успішна реалізація методичних підходів до оцінювання ефективності дозволяє не лише аналізувати поточний стан підприємства, але й прогнозувати його розвиток у майбутньому, що є особливо важливим у контексті швидких змін в економічному середовищі, де підприємства повинні бути готовими адаптуватися до нових умов функціонування. В результаті, систематичний аналіз і оцінка ефективності діяльності підприємства стають основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на забезпечення його сталого зростання і успіху.

РОЗДІЛ 2
ДІАГНОСТИКА ПРОЦЕСУ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ «РУДЬ»

2.1. Загальногосподарська характеристика діяльності компанії «Рудь»

Житомирський маслозавод був заснований у 1981 р., а до 1976 р. на його території функціонував Житомирський м’ясокомбінат. З 1976 - 1981 рр. було проведено комплексну реконструкцію приміщень і з 1981 р., планово були запущені в експлуатацію цехи для виробництва тваринного масла, сухого та знежиреного молока, а також морозива. З 1998 р. ПАТ «Житомирський маслозавод» розпочав випуск продукції під торговою маркою «Рудь» [3].

Рис. 2.1. ПАТ «Житомирський маслозавод» (фото 1998р.)

Рис. 2.2. ПАТ «Житомирський маслозавод» (фото 1998р.)

У середині 90-х років український ринок морозива зазнавав значної конкуренції з боку польської продукції, яка заповнювала весь вітчизняний ринок. Однак, завдяки новим змінам у митному законодавстві, поставки польського морозива різко припинилися, що відкрило для українських виробників величезні можливості на національному ринку.

Під кінець 90-х років в Україні було лише кілька великих виробників морозива, і протягом 2-3 років спостерігався дефіцит цього продукту. Більшість компаній не мали достатніх потужностей, щоб стати загальнонаціональними виробниками. Проте ПАТ «Житомирський маслозавод» зміг відкрити нові ринки збуту для своєї продукції, охопивши всі регіони України, а згодом і європейські країни, Ізраїль, Японію та США, що стало можливим завдяки високій якості, оригінальності та постійному оновленню асортименту, який відповідав сучасним ринковим тенденціям, поєднуючи передові технології з традиціями.

Сьогодні компанія «Рудь» є одним з провідних виробників морозива в Україні, продукція якої експортується до понад 30 країн світу, серед яких: США, Литва, Латвія, Естонія, Німеччина, Польща, Чехія, Греція, Таїланд, Болгарія, Хорватія, Ірак, ОАЕ, Казахстан, Азербайджан, Вірменія, Грузія, Молдова, Ізраїль,

Туркменістан, В’єтнам, Китай, Боснія і Герцеговина, Сейшели, Велика Британія, а також країни Африки (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Географія експортної діяльності компанії «Рудь»

За результатами роботи компанії Ukrainian Business Award, яка провела аналіз ринку морозива в Україні та склала рейтинг ТОП-20 кращих брендів українського виробництва, компанія «Рудь» зайняла почесне перше місце (табл. 2.1) [3].

За результатами дослідження, морозиво є одним з найулюбленіших десертів в Україні, і виробництво морозива в країні постійно розвивається та розширюється. Щоб виявити найкращі бренди українського морозива, Ukrainian Business Award проаналізував понад 50 виробників та зібрав інформацію про їх бренди. Аналітичні дані продемонстрували, що українські виробники морозива забезпечують високу якість продукції та здатні конкурувати на міжнародному ринку. Серед ТОП-20 найкращих брендів морозива українського виробництва, за рейтингом Ukrainian Business Award, виділяються такі компанії, як «Рудь», «Три Ведмеді», «Хрещатик», «Лімо» та «Monaco», а також інші. Українські виробники пропонують широкий асортимент смаків і форм, включаючи безлактозне та безцукрове морозиво.

Таблиця 2.1

Рейтинг ТОП-20 кращих брендів морозива українського виробництва

Позиція	ТМ	Бали	Бали %
1	Рудь	14,06023454	100,0
2	Три Ведмеді	11,45265352	81,5
3	Хрещатик	8,281479883	58,9
4	Лімо	8,025892815	57,1
5	Гран-Прі	7,36870267	52,4
6	Laska	6,590247966	46,9
7	Хладик	6,351004866	45,2
8	Velvet	6,174742087	43,9
9	Monaco	5,930342726	42,2
10	Біла Береза	5,858589493	41,7
11	Каштан	5,569539497	39,6
12	Малюк-Ам	5,49856579	39,1
13	100% Морозиво	5,206905918	37,0
14	IMPERIUM	4,514723958	32,1
15	Магнат	4,341537503	30,9
16	Стакан Великан	3,104269441	22,1
17	Лев	3,093939267	22,0
18	МОРЖО	2,869924421	20,4
19	MAXIMUSE	2,557275235	18,2
20	Мушкетер	2,105950145	15,0

Згідно з аналітикою Ukrainian Business Award, українські виробники морозива демонструють конкурентоспроможність і готовність виходити на міжнародний ринок. Найкращі бренди вже здобули популярність серед споживачів як в Україні, так і за її межами [3].

Методика відбору найкращих брендів базувалася на таких критеріях:

– кількість SKU (Stock Keeping Unit) на ринку - це унікальний ідентифікатор, який використовується для відстеження окремих товарів або одиниць товарів в асортиментів;

– присутність у маркетах;

– коефіцієнт поличного простору;

– позитивні та негативні згадки в ЗМІ;

– обізнаність про торгову марку (кількість брендових пошукових запитів у Google);

– наявність нагород чи призів;

– відсоток позитивних відгуків;
– обсяг продажу в 2023 році (грн);
– співпраця з ЗСУ/волонтерами/благодійність;
– антидержавна риторика.

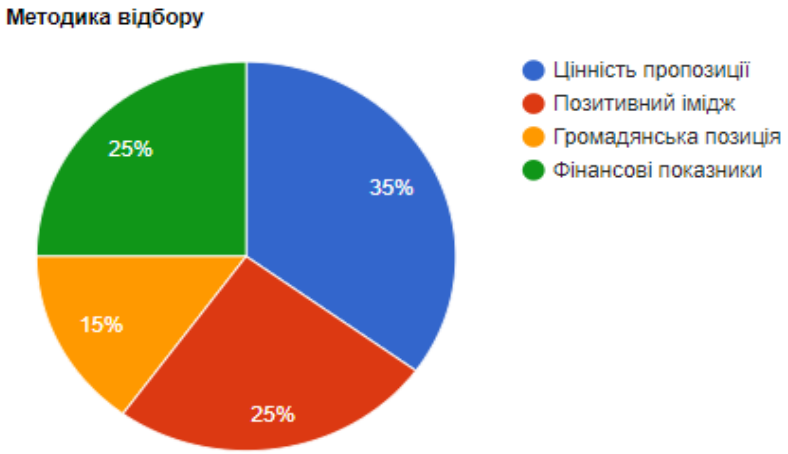

Рис. 2.4. Методика відбору ТОП-20 кращих брендів морозива українського виробництва

Компанія «Рудь» є провідним виробником морозива в Україні. Слоган «Морозиво № 1» відображає не лише рекламну кампанію, а й основну мету компанії, тому продукція підприємства не лише задовольняє потреби споживачів, а й перевершує їх очікування. Навіть найвибагливіші клієнти можуть знайти свій улюблений смак серед широкого асортименту.

У компанії працює команда висококваліфікованих менеджерів, які мають профільну освіту та значний досвід роботи. Зважена стратегія, надійний колектив і високий рівень управлінських навичок дозволяють компанії досягати вражаючих результатів. Традиційне прагнення «Рудь» до високих стандартів стало основою для розробки, впровадження та сертифікації систем екологічного менеджменту, якості та харчової безпеки.

Запроваджені сучасні методи управління, що використовуються працівниками «Рудь» відповідно до міжнародних стандартів, сприяють систематичному вдосконаленню діяльності компанії, що, в свою чергу, підвищує її конкурентоспроможність та ефективність [3].

Рис. 2.5. Процес виробництва класичного морозива у вафельних стаканчиках компанії «Рудь»

Рис. 2.6. Процес виробництва класичного морозива у молочному шоколаді на палочці компанії «Рудь»

1. Сучасний виробничий комплекс компанії «Рудь».

Щодня компанія «Рудь» обробляє 300 тон молока, з яких близько 150 тон йде на виробництво основного продукту - морозива. Досягти таких обсягів стало можливим завдяки високоефективному, унікальному для України обладнанню:

– лінія Straightline SL1100 F2 від Tetra Pak, яка здатна виготовляти приблизно 27 000 порцій морозива на годину, що становить 600 000 порцій за добу. Це перша лінія в Східній Європі, що має таку потужність для виробництва морозива;

– шафа для шокової заморозки забезпечує вихідну температуру до -30ºС, що покращує зовнішній вигляд та якість морозива під час фасування і зберігання. Сучасне німецьке обладнання Big Drum дозволяє компанії пропонувати українським споживачам ексклюзивні види морозива.

2. Контроль якості і відповідність стандартам.

Компанія «Рудь» володіє власною сировинною базою і приділяє особливу увагу якості сировини, що надходить для переробки. Підприємство забезпечує ретельний контроль якості на всіх етапах - від заготівлі молока до виробництва. Система управління, яка діє в компанії, відповідає стандартам провідних міжнародних підприємств.

– управління якістю: ISO 9001:2001;

– вплив виробництва на довкілля: ISO 14000:2004;

– менеджмент безпеки харчових продуктів: ISO 22000:2005;

– управління чинниками, що впливають на безпеку продукції: HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points).

У 2014 р. компанія «Рудь» успішно пройшла перевірку Місії Європейського Союзу щодо стандартів якості українських молочних продуктів. Компанія «Рудь» стала єдиним виробником морозива в Україні, який пройшов аудит Європейської комісії для постачання продукції до країн Євросоюзу. Визнаний бренд «100% морозиво» від «Рудь» пройшов незалежну перевірку в семи лабораторіях Європи та отримав «Добрий знак», що свідчить про відповідність продукту як українським, так і європейським стандартам якості та

безпеки. Підтвердження європейського підходу компанії «Рудь» до якості продукції представляє «Ескімос-Organic» - перше органічне морозиво в Україні та на всьому пострадянському просторі, що має європейський сертифікат «Органік Стандарт UA-BIO-108», який засвідчує його виробництво відповідно до всіх вимог Євросоюзу щодо органічного виробництва.

3. Відповідальне споживання ресурсів.

Усвідомлюючи масштаби свого виробництва, компанія «Рудь» відповідально підходить до свого впливу на навколишнє середовище. В рамках системи екологічного менеджменту одним із ключових напрямків є енергозбереження:

– на підприємстві було проведено енергоаудит, а також впроваджено технології, які дозволили підвищити ККД енергоблоку до 94%;

– у новій аміачній компресорній установці для виробництва холоду були реалізовані заходи з рекуперації тепла та частотного регулювання енергоспоживання обладнання, що призвело до зниження споживання електроенергії на 20%. Всі сертифікати відповідності наведені в додатках А-Д.

Отже, компанія «Рудь» визнана провідним виробником морозива в Україні, яка відома своєю високоякісною продукцією та інноваційними підходами до виробництва. Основний фокус у функціонування компанії «Рудь» робиться на таких акцентах [3]:

– виробництво морозива (компанія пропонує широкий асортимент морозива, включаючи різні смаки, форми та типи, такі як традиційне морозиво, безлактозне та безцукрове. Виробництво відбувається з використанням сучасних технологій та високоякісних інгредієнтів, що забезпечує високу якість та безпеку продукції);

– експортна діяльність (продукція «Рудь» успішно експортується до більш ніж 30 країн світу, серед яких США, країни Європи, Ізраїль, Японія та інші, що підтверджує конкурентоспроможність бренду на міжнародному ринку);

– якість та сертифікація (компанія проходить численні міжнародні аудити і має сертифікати, які підтверджують відповідність продукції

європейським стандартам);

– інновації та екологічність (компанія впроваджує новітні технології для підвищення енергоефективності та екологічності виробництва, реалізуються заходи з енергозбереження, такі як енергоаудит та впровадження технологій рекуперації тепла);

– соціальна відповідальність (компанія «Рудь» активно займається благодійністю та підтримує соціальні ініціативи, включаючи співпрацю з ЗСУ та волонтерами, що підкреслює її відповідальність перед суспільством);

– команда професіоналів (успіх компанії «Рудь» забезпечується висококваліфікованою командою, яка складається з досвідчених фахівців у різних сферах - від виробництва до маркетингу, що дозволяє компанії швидко адаптуватися до змін на ринку та впроваджувати нові ідеї).

Таким чином, діяльність компанії «Рудь» характеризується динамічним розвитком, високими стандартами якості та інноваційними підходами, що робить її одним з лідерів українського ринку морозива. Завдяки активній експортній політиці та увазі до екології і соціальної відповідальності, компанія здобуває довіру споживачів і зміцнює свої позиції на міжнародній арені.

2.2. Оцінка фінансового стану та економічної стабільності компанії «Рудь»

Аналіз фінансового стану та економічної стабільності компанії «Рудь» дозволить дослідити рівень забезпеченості фінансовими ресурсами, можливість розрахунку за своїми зобов’язаннями та загальну ефективність діяльності.

Оцінка фінансового стану та економічної стабільності компанії «Рудь» є важливою для забезпечення її сталого розвитку та конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Оцінка фінансового стану та економічної стабільності є ключовим елементом стратегічного планування компанії «Рудь», що допоможе визначити рівень рентабельності, забезпечити фінансову стійкість, підвищити привабливість для інвесторів і посилити позиції

на ринку. Регулярний аналіз та моніторинг фінансових показників дозволяють компанії своєчасно адаптуватися до змін у ринковій ситуації і продовжувати успішно розвиватися.

Першим етапом дослідження є аналіз структури майна й капіталу компанії «Рудь» в динаміці за 2021-2023 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Структура майна компанії «Рудь»

Показник	2021р.		2022р.		2023р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Усього майна підприємства:	864841,5	100	820365	100	969526,5	100
Необоротні активи:	213571,5	25	216664,5	27	252457,5	26
нематеріальні активи	70,5	0	88,5	0	102	0
незавершені капітальні інвестиції	801	0,1	996	0,1	196,5	0
основні засоби	198661,5	23	201556,5	24	189235,5	20
довгострокові фінансові інвестиції	14038,5	2	14023,5	2	62923,5	7
Оборотні активи:	651270	76	603700,5	74	717069	74
запаси	314335,5	37	199795,5	24	226809	23
дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	281589	33	303066	37	378097,5	39
дебіторська заборгованість за виданими авансами	0	0	14685	2	19618,5	2
дебіторська заборгованість з бюджетом	0	0	2025	0,2	6342	0,7
інша поточна дебіторська заборгованість	35419,5	4	80427	10	63225	7
гроші та їх еквіваленти	19864,5	2	3702	1	22977	2
інші оборотні активи	61,5	0	0	0	0	0

З аналізу структури майна компанії «Рудь» можна побачити переважаючу частку оборотних активів над необоротними, що свідчить про мобільність майна підприємства. Загалом оборотним активам належить близько 74 % від загальної вартості активів, однак протягом досліджуваного періоду спостерігались коливання у цій частці. Вона в основному забезпечується наявністю запасів та дебіторської заборгованості. Частка запасів у структурі оборотних активів з роками зменшувалась (від 37% до 24%), а частка дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги навпаки зростала (з 33% до 39,0%). Зважаючи на специфічність продукції, яку виготовляє підприємство, скорочення

запасів дозволяє посилити контроль над її якістю, а зростання дебіторської заборгованості спричинене стимулюванням збуту та виходом на нові ринки.

Необоротні активи, яким належить близько 25% у загальній структурі, переважно складаються з основних засобів, які максимального значення набули в 2022 р. – 25%, після чого у 2023 р. зменшились до 20%, та з довгострокових фінансових інвестицій, які зросли з 2% до 7% протягом звітного періоду. Зростання частки довгострокових фінансових інвестицій свідчить про наміри підприємства продовжувати розвиток та завойовувати нові ринки.

Також майновий стан підприємства доцільно оцінювати з точки зору складу та структури джерел фінансування, що дозволяє отримати загальне уявлення щодо фінансового стану підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Структура джерел фінансування компанії «Рудь»

Показник	2021 р.		2022 р.		2023 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1	2	3	4	5	6	7
Загальна сума джерел фінансування	864841,5	100,0	820365	100,0	969526,5	100,0
Власний капітал	203976	24	246855	30	276934,5	29
Зареєстрований (пайовий) капітал	30000	4	255000	31	255000	26
капітал у дооцінках	0	0,0	105858	0	105858	11
резервний капітал	0	0,0	0	0	0	0
нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	173976	20	-101178	-12	-83923,5	-9
неоплачений капітал	0	0,0	-12825	-2	0	0,
Довгострокові зобов’язання і забезпечення	367311	43	214281	26	182809,5	19
Довгострокові кредити банків	43347	5	23881,5	3	36483	4
Інші довгострокові зобов’язання	323964	38	190399,5	23	146326,5	15
Поточні зобов’язання і забезпечення	293554,5	34	359229	44	509782,5	53
короткострокові кредити банків	172911	20	192708	24	247270,5	26
поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями	0	0	25210,5	3	40008	4
поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	63282	7	109260	13	190389	20
поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	4107	0,5	912	0,1	573	0,1
поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	862,5	0,1	897	0,1	702	0,1

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7
поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	3139,5	0,4	2971,5	0,4	2656,5	0,3
поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	450	0,1	168	0	352,5	0
поточні забезпечення	0	0	4146	0,5	4722	0,5
інші поточні зобов’язання	48802,5	6	22956	3	23109	2

Загальна сума джерел фінансування зросла на 13% у 2023 р. порівняно з 2021 р., що свідчить про розширення обсягів бізнесу підприємства. У 2021 р. структура джерел фінансування компанії «Рудь» складалася переважно з довгострокових зобов’язань і забезпечень (43%), але ця частка зменшилась до 19% у наступні роки. Власний капітал підприємства є важливим джерелом фінансування його діяльності, частка якого збільшилася з 24% у 2021 р. до 29% у 2023 р. Частка поточних зобов’язань та забезпечень у загальній структурі джерел фінансування значно зросла з 34% до 53%, що може вказувати на збільшення масштабів діяльності підприємства. Короткострокові банківські кредити, що становлять значну частину поточних зобов’язань, зросли з 20% у 2021 р. до 26% у 2023 р., що пов’язано із розширенням обсягів діяльності та необхідністю оперативного фінансування.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги у структурі джерел фінансування протягом досліджуваного періоду майже потроїлася, збільшившись з 7% до 20%, що може вказувати на зростання обсягів закупівель сировини. Збільшення вартості поточних забезпечень відображає підвищення кількості гарантій та зобов’язань, які компанія надає оптовим споживачам.

Аналіз платоспроможності та ліквідності компанії «Рудь» за допомогою розрахунку чистого оборотного капіталу, який є абсолютним показником, дозволяє оцінити забезпеченість компанії «Рудь» оборотними активами. Чистий оборотний капітал відображає різницю між оборотними активами та короткостроковими зобов’язаннями, показуючи фінансову стабільність компанії та її здатність покривати поточні витрати. Отримані результати розрахунків представлені в табл. 2.4, що дозволяє простежити динаміку змін показників

ліквідності та платоспроможності компанії.

Таблиця 2.4

Динаміка зміни показника чистого оборотного капіталу компанії «Рудь»

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023р./2021р.		Відхилення 2023р./2022р.	
				тис. грн	%	тис. грн	%
Поточні активи, тис. грн	651270	603700,5	717069	65799	0,15	113368,5	0,28
Поточні зобов'язання, тис. грн	293554,5	359229	509782,5	216228	1,11	150553,5	0,63
Чистий оборотний капітал, тис. грн	357715,5	244471,5	207286,5	-150429	-0,63	-37185	-0,23

Таким чином, табл. 2.4 свідчить, що в 2023 р. рівень поточних активів зріс на 15% порівняно з 2021 р. і на 28% порівняно з 2022 р. Паралельно, поточні зобов'язання також зазнали значного зростання - на 111% порівняно з 2021 р. та на 63% порівняно з 2022 р. У результаті чистий оборотний капітал зменшився на 63% порівняно з 2021 р. і на 23% порівняно з 2022 р., що вказує на скорочення резервів, доступних для покриття поточних зобов'язань.

Зниження чистого оборотного капіталу відображає збільшення ризику недостатності коштів для покриття поточних зобов'язань, що обумовлено збільшенням витрат на операційну діяльність, зниженням прибутковості та зростанням боргового навантаження.

Отже, за підсумками 2023 р. компанії «Рудь» доцільно сконцентрувати увагу на ефективнішому управлінні оборотними активами та зниженні поточних зобов'язань з метою збільшення рівня чистого оборотного капіталу та зменшення ризику нестачі коштів для погашення зобов'язань. Для отримання ширшого уявлення про платоспроможність та ліквідність підприємства доцільно провести додатковий аналіз відносних показників, значення та нормативні рівні яких наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Показники ліквідності компанії «Рудь»

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
Коефіцієнт поточної ліквідності	3,3285	2,5215	2,1105	-81,19	-27,39
Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,334	1,857	1,578	-50,40	-18,64
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,102	0,015	0,0675	-2,26	3,48
Співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	1,389	1,347	1,6365	16,49	19,33

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2023 р. знизився до 2,1105 порівняно з 3,3285 у 2021 р (на 81,19 %). Це може бути пов’язано зі зростанням поточних зобов’язань підприємства. Високе значення коефіцієнта у 2021 р. демонструвало можливість компанії своєчасно погашати свої короткострокові зобов’язання, однак його подальше зниження свідчить про погіршення ліквідності в 2023 р., що може викликати труднощі у фінансовій стійкості підприємства і що пов’язане з повномасштабною війною в Україні.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також знизився – до 1,578 у 2023 р. з 2,334 у 2021 р (на 50,40 %). Це означає, що на кожну гривню поточних зобов’язань у 2021 р. припадало 2,334 грн високоліквідних оборотних активів, тоді як у 2023 р. – лише 1,578 грн. Попри те, що такі значення все ще відповідають нормативним, зменшення коефіцієнта вказує на поступове зростання ризику виникнення проблем із платоспроможністю.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом 2021-2022 рр. зменшився з 0,102 до 0,015, але в 2023 р. підвищився до 0,0675. Однак навіть при цьому рівні підприємство навряд чи зможе вчасно погашати свої борги в короткостроковій перспективі, оскільки йому не вистачатиме достатньо грошових коштів для цього.

Співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості відповідало нормативу у 2021-2022 рр., становлячи 1,389 і 1,347 відповідно, що свідчило про рівновагу між дебіторською і кредиторською заборгованістю. У 2023 р. цей показник зріс до 1,6365, що свідчить про те, що підприємство має більше

зобов’язань перед своїми постачальниками, ніж перед своїми покупцями. Це збільшує ймовірність виникнення проблем з ліквідністю у разі вимоги сплати боргів постачальниками.

Отже, ліквідність підприємства в 2023 р. зберігається на середньому рівні, проте існує ризик виникнення труднощів із розрахунками перед постачальниками. Для покращення ліквідності підприємству рекомендується зменшувати свої короткострокові зобов’язання та збільшувати обсяг оборотних коштів для збереження фінансової стійкості.

Також важливим елементом дослідження фінансово-економічного стану підприємства є аналіз показників фінансової стійкості, оскільки він дозволяє розкрити питання раціонального використання фінансових ресурсів підприємства, достатності власних коштів для провадження діяльності. Основні показники, що характеризують фінансову стійкість підприємства наведені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз показників фінансової стійкості компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.		Відхилення 2023р./2022р.	
				+-	%	+-	%
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,46	0,645	0,6	0,14	30	-0,05	-7
Коефіцієнт фінансування	4,86	3,48	3,75	-1,11	-23	0,27	8
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	1,15	1,05	1,07	-0,08	-7	0,02	2
Коефіцієнт автономії	0,35	0,45	0,43	0,08	21	-0,02	-5
Коефіцієнт маневреності власних коштів	-0,07	0,18	0,13	0,20	-288	-0,05	-28
Коефіцієнт фінансового левериджу	2,70	1,30	0,99	-1,71	-63	-0,31	-24
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	0,01	0,11	0,18	0,17	139	0,07	63

Коефіцієнт фінансової стійкості демонструє змінну тенденцію: у 2022 р. спостерігається його зростання, а у 2023 р. - зниження. Незважаючи на це, коефіцієнт залишається на низькому рівні, що вказує на обмежену здатність підприємства покривати свої фінансові зобов’язання за рахунок власних коштів та прибутку, що може свідчити про високий ризик залежності від зовнішнього фінансування в умовах зростаючих витрат.

Коефіцієнт фінансування протягом досліджуваного періоду скорочувався, і станом на 2023 р. на кожну гривню власних коштів, вкладених у активи підприємства, припадало 3,75 грн позикових коштів, що вказує на проблеми із фінансовою стійкістю та значну залежність підприємства від інвесторів і кредиторів. Проте, спостерігається поступове покращення цього показника, що свідчить про зниження залежності від зовнішнього фінансування та покращення фінансової стійкості.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу, який відображає частку активів, фінансованих за рахунок зобов'язань, знизився у 2022 р., але зріс на 2% у 2023 р. порівняно з попереднім роком, досягнувши значення 1,07. Це досить високий рівень, який вказує на підвищені фінансові ризики, оптимізація яких може бути досягнута завдяки зниженню потреби у зовнішньому фінансуванні.

Коефіцієнт автономії, що відображає відношення власного капіталу до загального, показав зростання на 21% у 2023 р. порівняно з 2021 р., проте знизився на 5% порівняно з 2022 р., що відображає певне зниження фінансової незалежності підприємства. У 2021-2022 рр. його значення було низьким, вказуючи на те, що підприємство залежало від зовнішніх фінансових ресурсів.

Коефіцієнт маневреності власних коштів у 2021 р. був від'ємним, що свідчить про проблеми з фінансовою стійкістю та нестачу коштів для фінансування оборотних активів. Проте в 2022-2023 рр. ситуація поліпшилася: у підприємства з'явилися кошти для фінансування необоротних і частини оборотних активів, що свідчить про покращення фінансової стійкості.

Коефіцієнт фінансового левериджу, що відображає залежність підприємства від довгострокових зобов'язань, у 2021 р. становив 2,7, але знизився на 63% до 2023 р., вказуючи на зменшення фінансового ризику, хоча підприємство все ще значною мірою залежить від зовнішнього капіталу.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами протягом аналізованого періоду зростав, що свідчить про збільшення частки власного капіталу у загальному капіталі та зростання платоспроможності підприємства.

Отже, у 2022-2023 рр. підприємство демонструє ознаки покращення

фінансової стійкості, зниження залежності від зовнішнього фінансування та підвищення платоспроможності. Загальний стан фінансової стійкості можна оцінити як середній: підприємство залишається чутливим до зростання витрат та потреби у залученні додаткових ресурсів у разі економічної нестабільності.

Фінансова стійкість компанії «Рудь» значною мірою залежить від рівня ділової активності, яка виражається в оборотності окремих статей активів і пасивів підприємства. Коефіцієнти оборотності визначаються як співвідношення чистого доходу до середньорічної суми окремих груп активів або пасивів і використовуються для обчислення тривалості одного обороту в днях, що допомагає оцінити ефективність використання ресурсів підприємства. Отримані результати розрахунків представлені в таблиці 2.7, і на їх основі можна відстежувати тенденції в управлінні активами та зобов'язаннями, а також оцінювати можливості для підвищення оборотності та зміцнення фінансової стабільності.

Таблиця 2.7

Показники ділової активності компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.		Відхилення 2023р./2022р.	
				+-	%	+-	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт ділової активності	7,953	10,134	9,789	1,845	23	-0,345	-3
Коефіцієнт оборотності запасів	5,907	8,481	11,454	5,55	94	2,97	35
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	7,0815	7,458	7,173	0,09	1,3	-0,285	-4
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	27,4605	20,64	13,0605	-14,4	-52	-7,575	-37
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	11,0625	9,672	9,3285	-1,74	-16	-0,345	-4
Коефіцієнт оборотності основних засобів	8,439	10,8945	12,5025	4,065	48	1,605	15
Коефіцієнт тривалості одного обороту	101,8545	79,923	82,7415	-19,11	-19	2,82	4
Тривалість одного обороту запасів	137,1285	95,508	70,722	-66,405	-48	-24,78	-26
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	114,3765	108,609	112,9215	-1,455	-1	4,32	4
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	29,496	39,2445	62,0175	32,52	110	22,77	58

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
Тривалість одного обороту власного капіталу	73,2225	83,7495	86,832	13,605	19	3,09	4
Тривалість одного обороту основних засобів	95,9865	74,3475	64,785	-31,2	-33	-9,57	-13

У 2022 р. коефіцієнт ділової активності компанії продемонстрував зростання порівняно з 2021 р., але в 2023 р. спостерігалося зниження на 3% порівняно з попереднім роком. Це свідчить про ефективність використання активів підприємства, однак для запобігання подальшому зниженню показників варто розглянути можливість продажу частини невикористовуваних активів.

Коефіцієнти оборотності запасів та основних засобів у 2023 р. зросли на 94% та 48% відповідно порівняно з 2021 р., що свідчить про підвищення рівня ділової активності. Скорочення тривалості одного обороту запасів та основних засобів у 2023 р. демонструє позитивну тенденцію, адже воно свідчить про зростання швидкості реалізації товарів, ефективніше управління запасами, зменшення часу їх перебування на складі, а також швидкість заміни застарілих основних засобів на нові, що забезпечує краще використання ресурсів підприємства та скорочення часу їх простою.

Максимальне значення коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості було досягнуто у 2022 р., проте в 2023 р. цей показник знизився, що може свідчити про ослаблення політики взаємовідносин з покупцями. Натомість коефіцієнти оборотності кредиторської заборгованості та власного капіталу у 2023 р. зменшилися на 52% та 16% відповідно порівняно з 2021 р., що може вказувати на затримки у розрахунках з кредиторами та погіршення довгострокової фінансової стійкості компанії.

Отже, аналіз показників ділової активності компанії «Рудь» демонструє, підвищення ефективності використання активів. Водночас, через вплив воєнного стану в країні та супутні економічні перепони, спостерігаються труднощі у відносинах з постачальниками та клієнтами, що негативно позначається на оборотності зобов’язань і фінансовій стійкості компанії.

2.3. Дослідження показників ефективності діяльності компанії «Рудь»

Аналіз показників ефективності діяльності компанії «Рудь» доцільно провести відповідно за такими групами показників:

- узагальнюючі показники ефективності діяльності підприємства;
- показники ефективності використання трудових ресурсів;
- показники ефективності використання основних та оборотних фондів;
- показники ефективності використання оборотних коштів та капіталовкладень;
- показники ефективності використання матеріальних ресурсів;
- показники якості продукції.

Розглянемо загальну динаміку ефективності діяльності підприємства на основі результатів розрахунків (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Динаміка узагальнюючих показників ефективності діяльності компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Рентабельність продукції, %	20	-4,2	27	7	22,8
Норма прибутковості, %	13	-4,6	21	8	16,4

Таким чином, у 2021 р. рентабельність продукції становила 20%, тобто кожні 100 одиниць продукції, продані підприємством, приносять йому 20 одиниць прибутку. Норма прибутковості в цей період становить 13%, тобто кожна одиниця авансованого капіталу підприємства приносить йому 13% прибутку. Надалі у 2022 р. спостерігається скорочення показників, що пов’язано із початком військової агресії в Україні і перебоями постачання. Однак у 2023р. підприємство знов продемонструвало прибутковість та підвищення ефективності діяльності: рентабельність продукції зросла до 27%, а норма

прибутковості – до 21%.

Для формування ґрунтовних висновків щодо ефективності діяльності компанії «Рудь», доцільно дослідити окремі групи показників, зокрема ефективність використання праці (трудових ресурсів). Результати розрахунків розміщені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка показників ефективності використання праці компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Трудомісткість одиниці продукції (год / тис. грн)	0,0045	0,003	0,003	-0,0015	0
Трудомісткість одиниці продукції (год / т)	320,2	291,2	292,9	-27,3	1,7
Продуктивність праці (тис. грн / ос.)	2178,5	2742,3	3150,2	971,7	407,9
Продуктивність праці (т / ос.)	0,03	0,03	0,03	0	0
Зарплатоємність продукції (грн / грн)	0,105	0,09	0,09	-0,015	0
Зарплатоємність продукції (грн / т)	8075,5	7045,5	7379,1	-696,4	333,6

Трудомісткість виробництва одиниці продукції у грошовому вираженні зменшилася до 0,003 год/тис. грн у 2023 р. порівняно з 0,0045 год/тис. грн у 2021 р., що відображає поступове зниження витрат на виготовлення продукції за цей період. У натуральному вираженні трудомісткість також знизилась - із 320,2 год/т у 2021 р. до 292,9 год/т у 2023 р., вказуючи на оптимізацію виробничих процесів і зростання їхньої продуктивності.

Продуктивність праці в грошовому вираженні демонструє позитивну динаміку, досягнувши у 2023 р. 3150,2 тис. грн/особу порівняно з 2178,5 тис. грн/особу у 2021 р., що є свідченням підвищення ефективності використання робочої сили. У натуральному вираженні продуктивність праці також зросла - на 28% у 2023 р. порівняно з 2021 р., що відображає активізацію виробничої діяльності на одного працівника.

Зарплатоємність продукції виявляє стабільність на рівні 0,09 грн у 2023 р. Проте, зарплатоємність на одиницю продукції у натуральному вираженні зменшилася з 8075,5 грн/т у 2021 р. до 7379,1 грн/т у 2023 р., що сприяє

зниженню витрат та підвищенню рентабельності.

Загалом, зменшення трудомісткості та зростання продуктивності праці вказують на підвищення ефективності роботи підприємства. Збільшення обсягів продукції з одночасним скороченням витрат на її виробництво демонструє успішне використання трудових ресурсів. Водночас важливо стежити за стабільністю зарплатоємності, щоб підтримувати мотивацію працівників та забезпечувати їхню високу продуктивність і залученість.

Наступним етапом дослідження є аналіз ефективності використання працівниками компанії «Рудь» основних та оборотних засобів у 2021- 2023 рр. Результати розрахунків наведені в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Динаміка показників ефективності використання основних та оборотних засобів компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Фондовіддача основних засобів, грн / грн	9,21	10,81	12,9	3,69	2,09
Фондомісткість продукції, грн / грн	0,24	0,20	0,17	-0,07	-0,03
Фондоозброєність праці, тис. грн / ос.	354,75	380,29	366,03	11,28	-14,26
Рентабельність основних засобів, %	0,58	-0,18	0,10	-0,48	0,28
Коефіцієнт оновлення основних засобів	3,71	4,44	5,4	1,69	0,96
Коефіцієнт вибуття основних засобів	2,21	2,9	3,9	1,69	1
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	0,34	0,36	0,29	-0,05	-0,07
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,89	0,98	1,08	0,19	0,1
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,60	0,51	0,41	-0,19	-0,1

Фондовіддача основних засобів на підприємстві зросла до 12,9 грн у 2023 р. порівняно з 9,21 грн у 2021 р.. Це свідчить про те, що підприємство збільшує виробництво, але не настільки швидко, як збільшуються витрати на основні засоби. Таким чином, у 2023 р. на 1 грн основних засобів підприємства припадало 12,9 грн обсягу виробництва продукції, що для галузі є високим показником та свідчить про ефективність використання основних засобів.

Фондомісткість продукції знизилась до 0,17 грн у 2023 р. порівняно з 0,24 грн у 2021 р. Тобто у 2023 р. на одну гривню виробленої продукції припадає 0,17 грн основних засобів. Скорочення даного показника є позитивною тенденцією та демонструє зростання ефективності діяльності підприємства.

Фондоозброєність праці мала неоднорідну тенденцію: у 2022 р. значення зросло до 380,29 тис. грн / ос. порівняно з 354,75 тис. грн / ос. у 2021 р., однак надалі у 2023 р. дещо збільшилось до 366,03 тис. грн / ос. Загалом наведені результати є високими для підприємства, що свідчить про високу ступінь матеріально-технічного забезпечення, тобто про наявність достатньої кількості необхідного обладнання, інструментів, сировини, матеріалів, техніки та інших матеріальних ресурсів, які використовуються в процесі виробництва продукції.

Рентабельність основних засобів протягом досліджуваного періоду у 2021 р. має найвище значення – 58 %, після чого у 2022 р. показник демонструє від'ємне значення -18 %, що пов'язано із отриманням підприємством збитків. Такий результат викликаний зростанням капітальних інвестицій та складною економічною ситуацією в країні, початком війни. Однак у 2023 р. результат покращується, рентабельність основних засобів становить 10 %, що свідчить про прибутковість підприємства від провадження основної діяльності.

Коефіцієнт оновлення основних засобів щороку зростав та у 2023 р. становив 5,4, що на 16,9% та на 9,6% більше, ніж у 2021 та 2022 рр. відповідно. Це свідчить про активне оновлення основних засобів на підприємстві.

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у 2023 р. склав 0,29 та був меншим на 5% від значення 2021 р., що свідчить про більш високий ступінь зношеності основних засобів підприємства.

Коефіцієнт зносу основних засобів зростає з кожним роком, зокрема у 2023 р. він становив 1,08, що може свідчити про збільшення ступеня використання основних засобів підприємства через нарощування обсягів виробництва. При цьому коефіцієнт придатності основних засобів знижується з кожним роком, зокрема у 2023 р. його значення становило 0,41, що підтверджує залученість основних засобів в активному виробництві.

Отож, зважаючи на попередні висновки, можна сказати, що підприємство протягом досліджуваного періоду активно оновлювало та замінювало старі основні засоби, загалом добре використовувало основні засоби, про що свідчить покращення показників у 2023 р.

Тепер проаналізуємо капітальні інвестиції компанії «Рудь» (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Розподіл капітальних інвестицій за видами активів компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Усього капітальних інвестицій за видами активів (без ПДВ, тис. грн)	23957	30120	78302	54345	48182
Основні засоби (без ПДВ, тис. грн)	23222	24107	25661	2439	1554
Інші необоротні матеріальні активи (без ПДВ, тис. грн)	650	5927	52479	51830	46553
Нематеріальні активи (без ПДВ, тис. грн)	86	87	162	77	75

Загальний обсяг капітальних інвестицій значно зріс протягом останніх трьох років: з 23957 тис. грн у 2021 р. до 78302 тис. грн у 2023 р., що становить збільшення на 54345 тис. грн. Таке суттєве зростання свідчить про стратегічний акцент підприємства на розвиток. Найбільші темпи приросту спостерігаються у сфері інших необоротних матеріальних активів, що виросли на 51830 тис. грн порівняно з 2021 р., підкреслюючи вагомі інвестиції у виробничу інфраструктуру та модернізацію матеріально-технічної бази.

Крім того, нематеріальні активи зросли з 86 тис. грн у 2021 р. до 162 тис. грн у 2023 р., що становить збільшення на 48%. Це зростання пов’язане з посиленням уваги до досліджень і розробок нових продуктів, що покращує інноваційний потенціал підприємства. Значна частка капітальних вкладень також була спрямована на оновлення основних засобів. У 2023 р. їхня загальна сума досягла 25661 тис. грн, що на 2439 тис. грн більше порівняно з 2021 р.

Отже, можна зробити висновок, що компанія «Рудь» систематично збільшує свої капітальні інвестиції, концентруючи зусилля на оновленні

основних засобів, водночас розширюючи інші необоротні матеріальні та нематеріальні активи.

Наступним етапом аналізу стане оцінка ефективності використання оборотних коштів і капіталовкладень (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Динаміка показників ефективності використання оборотних коштів і капіталовкладень компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	1,9	2,3	2,4	0,566	0,166
Коефіцієнт завантаження оборотних коштів	0,5	0,4	0,4	-0,1	0
Рентабельність оборотних коштів	146	-48	24	-122	72
Тривалість одного обороту нормованих коштів	187	155	146	-41	-9
Рентабельність інвестицій	322	-84	17	-305	101

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів свідчить про те, що у 2023 р. на кожну гривню оборотних активів припадає 2,4 грн виручки від реалізації продукції. Зростання цього коефіцієнта з 2021р. по 2023 р. на 28,17 % вказує на підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства, що свідчить про покращення швидкості перетворення активів у доходи.

Коефіцієнт завантаження оборотних коштів демонструє, що на кожну гривню реалізованої продукції у 2023 р. припадає 0,4 грн оборотних коштів. Це значення зменшилось з 0,5 грн у 2021 р. до 0,4 грн у 2023 р., що може свідчити про зростання обсягів виробництва та ефективності використання обігових коштів.

Рентабельність оборотних коштів була позитивною у 2021р. та 2023 р., і становила 146% та 24% відповідно, що вказує на прибутковість підприємства від використання обігових коштів. Проте в 2022 р. цей показник став від’ємним, що свідчить про збитки, ймовірно, пов’язані зі збільшенням капітальних інвестицій та складними економічними умовами, що спричинила розпочата війна в Україні.

Тривалість одного обороту нормованих коштів скоротилась з майже 187 днів у 2021 р. до 146 днів у 2023 р., що вказує на ефективніше управління ресурсами та прискорення обороту капіталу.

Рентабельність інвестицій у 2021 р. становила 322%, що є високим показником та свідчить про значний прибуток від інвестицій. Однак у 2022 р. вона стала від'ємною (-84%), що означає, що витрати на нові проєкти та економічні виклики перевищили дохід. Проте, вже у 2023 р. рентабельність інвестицій відновилась до 17%, що відображає покращення прибутковості.

Отже, компанія «Рудь» демонструє здатність до ефективного управління ресурсами та успішного здійснення капітальних інвестицій за умов належного планування та контролю.

Далі розглянемо ефективність використання матеріальних ресурсів (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Динаміка показників ефективності використання матеріальних ресурсів компанії «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Матеріаломісткість одиниці продукції	0,63	0,62	0,67	0,04	0,05
Матеріаловіддача	3,56	3,57	3,30	-0,25	-0,26
Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості продукції	1,06	1,19	1,19	0,12	0
Оборотність матеріальних запасів	2,44	4,57	4,88	2,43	0,30
Співвідношення темпів росту обсягу продукції і матеріальних витрат	1,5	1,5	1,39	-0,10	-0,11

Протягом аналізованого періоду показники матеріаломісткості та матеріаловіддачі зазнали лише незначних змін. Зокрема, у 2023 р. на виробництво однієї гривні вартості продукції витрачалося 0,67 грн матеріалів, а з кожної витраченої гривні матеріальних ресурсів вироблялося 3,30 одиниць продукції. Такі результати є прийнятними, що свідчать про достатню ефективність використання матеріальних ресурсів.

Водночас питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції зросла до 1,19 у 2023 р. порівняно з 2021 р., що вказує на зростання залежності собівартості продукції від матеріальних витрат. Це підвищення пов'язане зі зростанням цін на сировину, упаковку та матеріали. Оскільки для компанії «Рудь» ключовою є якість продукції, доцільно розглянути можливості зниження собівартості шляхом оптимізації виробничих витрат.

За три роки показник оборотності матеріальних запасів стабільно зростав, досягнувши у 2023 р. максимального значення 4,88, що на 95% більше, ніж у 2021 р., та у 2022 р. Така динаміка свідчить про здатність підприємства швидко перетворювати запаси на готову продукцію, що позитивно позначається на рентабельності. У 2021 р. оборотність запасів була менш ефективною, проте з кожним роком компанія покращує управління запасами.

У 2021-2022 рр. співвідношення темпів зростання обсягу продукції та матеріальних витрат становило 1,5, що означає економію матеріальних витрат. Проте у 2023 р. цей показник знизився на 7% порівняно з попереднім роком, що свідчить про збільшення витрат на матеріали для виробництва. Хоча це дещо знижує ефективність використання ресурсів, загалом показник залишається на стабільному рівні.

Загалом, компанія «Рудь» досить ефективно використовує матеріальні ресурси та оптимізує запаси, проте зростання цін на матеріали збільшує їхню частку в собівартості продукції, що негативно впливає на прибутковість. Щоб зберегти рентабельність, необхідно впроваджувати заходи з оптимізації витрат або ж коригувати ціни на продукцію.

Наступним етапом доцільно проаналізувати тенденції щодо якості продукції (табл. 2.14).

У 2022 р. коефіцієнт оновлення асортименту морозива та заморожених напівфабрикатів (ЗНФ) мав від'ємні значення (-1,57 та -0,06 відповідно), що свідчить про суттєве скорочення асортименту. Це скорочення було здійснене з метою оптимізації використання трудових ресурсів та зниження собівартості виробництва. Підприємство вирішило залишити у виробництві лише

найпопулярніші товари, щоб забезпечити ефективніше використання ресурсів. У 2023 р., у відповідь на запити споживачів, підприємство повернуло частину товарів у продаж, що й спричинило помітне зростання показників до 0,19 та 0,06 відповідно.

Таблиця 2.14

Характеристика показників якості продукції компанія «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Коефіцієнт оновлення асортименту					
морозиво	1,2	-1,57	0,19	-1,008	1,764
ЗНФ	1,2	-0,06	0,06	-1,14	0,12
Частка продукції, що відповідає ДСТУ (%)					
морозиво	49,2	76,8	81,6	32,4	4,8
ЗНФ	52,8	82,8	85,2	32,4	2,4
Частка продукції, яка відповідає кращим світовим зразкам (%)					
морозиво	16,8	27,6	31,2	14,4	3,6
ЗНФ	14,4	26,4	27,6	13,2	1,2

Частка продукції, що відповідає державним стандартам України (ДСТУ), щороку збільшувалась, і в останньому році склала 81,6% для морозива та 85,2% для ЗНФ, що свідчить про послідовне виконання вимог національних стандартів, що є важливим показником та забезпечує якість і безпеку продукції для споживачів.

Крім того, частка продукції, яка відповідає кращим світовим стандартам, також щорічно зростала, і в 2023 р. досягла 31,2% для морозива та 27,6% для ЗНФ. Така продукція виробляється із застосуванням передових технологій, що підвищує її конкурентоспроможність та популярність як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках. Зростання цього показника свідчить про прагнення підприємства виходити на нові ринки, проте для ефективного освоєння міжнародних ринків необхідно збільшити частку продукції, що відповідає світовим стандартам, зокрема шляхом сертифікації.

Таким чином, компанія «Рудь» успішно дотримується національних стандартів якості та активно застосовує передові технології для випуску продукції, яка відповідає світовим стандартам, що забезпечує

конкурентоспроможність та популярність товарів як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

Заключним етапом аналізу ефективності діяльності компанії «Рудь» буде розгляд додаткових показників рентабельності (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Динаміка показників рентабельності компанії «Рудь»

Показник (%)	2021р.	2022р.	2023р.	Відхилення 2023р./2021р.	Відхилення 2023р./2022р.
				+-	+-
Коефіцієнт рентабельності активів	10,68	-3,72	1,68	-9	5,4
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	45,36	-12,36	5,76	-39,6	18,12
Коефіцієнт рентабельності діяльності	7,56	-2,04	0,96	-6,6	3
Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції	15,6	-3,36	2,16	-13,44	5,52
Коефіцієнт рентабельності продажів	9,24	-1,8	1,2	-8,04	3

У 2022 р. всі показники рентабельності суттєво знизилися порівняно з 2021 р., оскільки підприємство зазнало збитків, що загалом вказує на зниження ефективності його діяльності, спричинене військовими наслідками. У 2023 р. ситуація покращилася: найбільше значення досягнув коефіцієнт рентабельності власного капіталу - 5,76%. Інші коефіцієнти рентабельності також стали позитивними.

Проведений аналіз за групами показників свідчить, що за 2021-2023рр. компанія «Рудь» ефективно використовувала матеріальні ресурси, а також оптимально розпоряджалася трудовими ресурсами, основними засобами та оборотними коштами. Негативна тенденція рентабельності у 2022 р. була зумовлена зростанням капітальних інвестицій, які мали довгострокову спрямованість і не принесли негайного прибутку; зменшенням попиту на продукцію через розпочату військову агресію з боку РФ та складною економічною і політичною ситуацією, що послабило фінансову спроможність споживачів. Проте у 2023 р. підприємство відновило прибутковість та підвищило ефективність своєї діяльності, покращивши свої фінансові показники.

Висновки до розділу 2

Для аналізу ефективності діяльності підприємства було обрано компанію «Рудь», яка визнана провідним виробником морозива в Україні, і яка відома своєю високоякісною продукцією та інноваційними підходами до виробництва. Основний фокус у функціонування компанії «Рудь» робиться на таких акцентах: виробництво морозива; експортна діяльність; якість та сертифікація; інновації та екологічність; соціальна відповідальність.

Діяльність компанії «Рудь» характеризується динамічним розвитком, високими стандартами якості та інноваційними підходами, що робить її одним з лідерів українського ринку морозива. Завдяки активній експортній політиці та увазі до екології і соціальної відповідальності, компанія здобуває довіру споживачів і зміцнює свої позиції на міжнародній арені.

В результаті аналізу фінансових показників діяльності компанії «Рудь» було встановлено, що компанія «Рудь» демонструє підвищення ефективності використання своїх активів. Водночас, через вплив воєнного стану в країні та супутні економічні перепони, спостерігаються труднощі у відносинах з постачальниками та клієнтами, що негативно позначилися на оборотності зобов’язань і фінансовій стійкості компанії.

При дослідженні показників ефективності діяльності компанії «Рудь» було проведено комплексний аналіз за групами показників, який засвідчив, що за 2021-2023 рр. компанія «Рудь» в цілому ефективно використовувала матеріальні ресурси, а також оптимально розпоряджалася трудовими ресурсами, основними засобами та оборотними коштами. Негативна тенденція рентабельності, яка була лише у 2022 р. була зумовлена зростанням капітальних інвестицій, які мали довгострокову спрямованість і не принесли негайного прибутку; зменшенням попиту на продукцію через розпочату військову агресію з боку РФ та складною економічною і політичною ситуацією, що послабило фінансову спроможність споживачів. Проте у 2023 р. компанія «Рудь» відновила свою прибутковість та підвищила ефективність своєї діяльності, покращивши свої фінансові показники.

РОЗДІЛ 3
ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЦЕСІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Стратегічні напрями процесів підвищення ефективності діяльності підприємств харчової галузі

Харчова галузь є однією з ключових галузей економіки з великим потенціалом для підвищення ефективності діяльності підприємств. Останні роки стали серйозним випробуванням для українських компаній (COVID-19 та повномасштабна війна), особливо в секторі харчової промисловості. Бізнес-середовище ускладнено через політичну та економічну нестабільність, високу інфляцію, труднощі в міжнародній торгівлі та зниження купівельної спроможності населення. Незважаючи на ці виклики, існують різні стратегічні напрями, які здатні допомогти підприємствам підвищити ефективність, зберегти конкурентоспроможність і адаптуватися до нових умов.

До стратегічних напрямів підвищення ефективності діяльності підприємств харчової галузі належать (табл. 3.1) [116; 117; 118; 119; 120].

Таблиця 3.1.

Стратегічні напрями підвищення ефективності діяльності підприємств харчової галузі

Напрям	Характеристика
1	2
Модернізація виробництва та впровадження нових технологій	Включає автоматизацію виробничих процесів, впровадження інноваційних рішень, підвищення стандартів якості та контролю продукції, що дозволяє підвищити продуктивність і знизити витрати.
Розвиток експортного потенціалу	Відкриття нових ринків збуту та нарощування експорту продукції, що забезпечить зростання прибутків, диверсифікацію ризиків та зміцнення позицій українських виробників на міжнародній арені.
Оптимізація витрат виробництва	Зниження виробничих витрат за рахунок раціонального використання ресурсів, зменшення енерговитрат та витрат на сировину і матеріали, що сприятиме зниженню собівартості продукції.

Продовження табл. 3.1.

1	2
Підвищення якості продукції та розширення асортименту	Вдосконалення існуючих товарів, розробка нових позицій, зняття з виробництва малозатребуваної продукції та пошук нових ніш для збуту, що сприятиме задоволенню сучасних вимог споживачів.
Розвиток цифрових технологій та бренду	Оскільки цифровізація є вагомим чинником успіху на сучасному ринку, особливо після пандемії COVID-19, застосування онлайн-продажів, маркетингових стратегій і заходів для розвитку бренду допоможе збільшити охоплення, скоротити витрати на рекламу та підвищити лояльність клієнтів.
Екологічна політика та ресурсозбереження	Зростаюча увага споживачів до екологічності продукції стимулює впровадження енергозберігаючих та ресурсоефективних технологій, що одночасно знижує виробничі витрати й підвищує відповідність продукції екологічним стандартам.
Розвиток інфраструктури	Інвестиції у створення сучасних складських комплексів, розширення автопарку, оптимізацію логістичних процесів та систем доставки продукції є важливим аспектом для забезпечення безперебійної діяльності та підвищення ефективності ланцюгів поставок.

При виборі стратегічного напряму розвитку компанії мають враховувати загальнодержавну економічну ситуацію та напрями розвитку країни. Державні економічні чинники, такі як купівельна спроможність, рівень доходів населення та загальна економічна стабільність, суттєво впливають на бізнес. З огляду на поточну економічну ситуацію в Україні, яка потребує підтримки бізнесу для відновлення та розвитку, підприємствам слід орієнтуватися на стратегічні потреби держави, що дозволить не лише підвищити їх ефективність, але й зробити вагомий внесок у соціально-економічне відновлення країни.

Таким чином, проаналізувавши основні стратегічні напрями підвищення ефективності діяльності для компанії «Рудь» можна запропонувати наступні 6 альтернативних напрямів:

НАПРЯМ 1. Інновації у виробництві та технологіях.

1. Автоматизація та роботизація виробництва – впровадження автоматизованих систем контролю якості, упаковки, обробки даних дозволить підвищити продуктивність і знизити витрати на оплату праці.

2. Розробка нових продуктів та поліпшення рецептур – споживачі все більше надають перевагу здоровим і натуральним продуктам. Інвестування в

розробку нових видів морозива, які відповідають трендам здорового харчування (наприклад, продукти з низьким вмістом цукру або лактози), розширить асортимент і задовольнить ширший сегмент ринку.

3. Енергозберігаючі технології – використання сучасного енергоефективного обладнання, таких як теплові насоси або утилізація тепла, дозволить зменшити витрати на енергію.

НАПРЯМ 2. Цифровізація та автоматизація бізнес-процесів.

1. Впровадження систем управління підприємством (ERP) – ERP-системи дозволяють об’єднати всі бізнес-процеси в одну систему, що полегшує управління виробництвом, закупками, логістикою та іншими напрямами діяльності компанії.

2. Аналітика великих даних (Big Data) – використання аналітичних інструментів для збору й аналізу даних дозволить краще розуміти поведінку споживачів, оптимізувати маркетингові кампанії, поліпшувати ланцюги постачання та прогнозувати попит на продукцію.

3. Автоматизація складських операцій – впровадження складських роботів і автоматизованих систем обліку дозволяє швидше обробляти замовлення, знижуючи ризики помилок та втрат.

НАПРЯМ 3. Розширення каналів збуту та робота з клієнтами.

1. Онлайн-продажі – розширення каналів продажу через інтернет дозволяє компанії «Рудь» виходити на нові ринки, не обмежуючись фізичними точками продажу. Інвестиції в електронну комерцію та партнерство з популярними онлайн-платформами значно розширить охоплення.

2. Розвиток власної дистрибуційної мережі – власні дистрибуційні центри та логістичні потужності допоможуть знизити витрати на транспортування і поліпшити обслуговування клієнтів.

3. CRM-системи – управління відносинами з клієнтами за допомогою CRM-систем допоможе компанії краще розуміти потреби клієнтів, підвищити рівень їх задоволеності і стимулювати повторні покупки.

НАПРЯМ 4. Оптимізація витрат і підвищення операційної ефективності.

1. Оптимізація ланцюгів постачання – можна укладати довгострокові контракти з постачальниками сировини, що дозволить зменшити витрати на закупівлі й захистити компанію від коливань цін.

2. Скорочення відходів виробництва – можна впроваджувати принципи «Lean Production», щоб зменшити кількість відходів та підвищити загальну ефективність виробничих процесів.

3. Аутсорсинг допоміжних функцій – передача непрофільних функцій на аутсорсинг дозволить компанії сфокусуватися на основних бізнес-процесах та знизити витрати.

НАПРЯМ 5. Інвестиції в персонал і розвиток корпоративної культури.

1. Навчання персоналу та розвиток кваліфікації – програми навчання та тренінги для персоналу допоможуть підвищити продуктивність працівників та покращити якість продукції.

2. Мотиваційні програми для працівників – система преміювання, кар'єрні можливості та програми соціальної підтримки покращать мотивацію працівників і знизять рівень плинності кадрів.

3. Впровадження принципів екологічної відповідальності – компанія може організувати корпоративні заходи, спрямовані на екологічну відповідальність, що сприятиме позитивному іміджу бренду.

НАПРЯМ 6. Маркетингові стратегії та робота над брендом.

1. Розширення маркетингових кампаній – інвестиції в рекламу та розвиток бренду, зокрема через соціальні мережі та співпрацю з блогерами, дозволять охопити широку аудиторію та підвищити впізнаваність бренду.

2. Застосування стратегій сталого розвитку – позиціонування бренду як еко-дружнього та відповідального до природи може залучити нових клієнтів, орієнтованих на екологічну продукцію.

3. Акції та програми лояльності – запуск програм лояльності допоможе залучити більше клієнтів та підтримати повторні покупки [121; 122; 123; 124].

Вибір та застосування хоча б декількох з цих напрямів допоможе компанії «Рудь» зберегти конкурентоспроможність, оптимізувати витрати, підвищити

ефективність виробничих та управлінських процесів, а також розширити ринки збуту.

Таким чином нами було обрано наступні напрями для підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь», що можуть сприяти покращенню економічної ситуації в Україні (табл. 3.2) [124; 125].

Таблиця 3.2

Напрями підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь», що можуть сприяти покращенню економічної ситуації в Україні

Напрям	Характеристика
Створення нових робочих місць	Розширення виробничих потужностей, відкриття нових підрозділів, запуск нових продуктів та вихід на зовнішні ринки стимулюють розвиток харчової галузі та створюють нові робочі місця, що сприяє економічній активності та соціальній стабільності на місцевому рівні.
Досягнення енергетичної незалежності	Зниження залежності від імпортованих енергоресурсів через перехід на локальні та відновлювані джерела енергії знижує витрати на виробництво і робить підприємство більш конкурентоспроможними на міжнародному ринку, що зменшує вплив зовнішніх економічних ризиків, сприяючи стабільності галузі.
Використання сучасного обладнання та інноваційних технологій	Модернізація виробництва шляхом впровадження автоматизованих технологій дозволяє підвищити продуктивність праці, покращити якість продукції та знизити виробничі витрати, що підвищує конкурентоспроможність українських підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.
Підготовка висококваліфікованих кадрів	Підприємства можуть інвестувати в спеціалізоване навчання, професійну підготовку та підвищення кваліфікації своїх співробітників, запрошуючи іноземних спеціалістів для проведення тренінгів або організовуючи стажування за кордоном для набуття передового досвіду.
Збільшення обсягів виробництва	Підприємства можуть збільшувати обсяги продукції, орієнтуючись на нові ринки, модернізуючи виробництво та адаптуючи продукцію до попиту, що сприятиме росту ВВП країни, підвищенню якості життя населення і принесе додаткові прибутки підприємствам.
Розробка інноваційних технологій та нових рецептур	Впровадження нових технологій виробництва та розробка унікальних продуктів допоможуть підвищити рівень продовольчої безпеки країни, що особливо важливо в умовах обмежених ресурсів та складної ситуації з сільськогосподарськими угіддями.

Отже, підприємства харчової галузі мають широкий спектр перспективних напрямків для підвищення своєї ефективності. Проте, при виборі конкретних стратегій, важливо враховувати загальну економічну ситуацію та національні

пріоритети розвитку, що допоможе зміцнити економіку та сприятиме покращенню іміджу вітчизняних підприємств на міжнародній арені.

3.2. Розробка пропозицій та доцільності їх реалізації щодо підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь»

Аналіз ефективності діяльності компанії «Рудь» показав, що керівництво налаштоване на розвиток та постійно удосконалює, автоматизує виробничі процеси.

Однак під час дослідження було виявлено, що для підвищення ефективності його діяльності необхідно нарощувати виробництво та збут продукції задля мінімізації простою виробничих потужностей та підвищення прибутковості підприємства.

Окрім цього було встановлено, що зростання вартості сировини та матеріалів, які застосовуються у виробництві, впливає на збільшення собівартості продукції.

Також для подальшого розвитку та охоплення нових ринків підприємству не вистачає сертифікації на продукцію, що користується попитом на міжнародному рівні та буде гарантом якості і безпеки виробництва.

Таким чином, оскільки компанія «Рудь» протягом останніх років є лідером серед виробників морозива в Україні, для нарощування виробництва та активізації збутової діяльності доцільно розглядати охоплення нових ринків збуту.

Можливість виходу компанія «Рудь» на нові ринки обумовлюється рядом чинників, серед яких є тимчасове обмеження розвитку на внутрішньому ринку України.

Наразі прогресивне нарощування потужностей на внутрішньому ринку неможливе через високий рівень інфляції та зменшення покупної спроможності населення, що спричинило зростання попиту на товари першої необхідності.

Однак, розширення бізнесу на нові ринки є важливим заходом для підтримки економіки країни, зокрема, шляхом створення нових робочих місць, сплати податків та активізації руху коштів в економіці.

Якщо розглядати нові ринки збуту, то першочергово доцільно розширити ринок Польщі. Наразі понад 1,5 млн українців, які втекли від війни, проживають в Польщі, що створює додаткові можливості для українських компаній на цьому ринку. Крім того, український бізнес має високий рівень лояльності в Польщі, що забезпечує сприятливі умови для входу на нові канали збуту. Отож, перелічені переваги дозволять вирішити не лише наявні проблеми компанії, а й передбачити можливі ризики в майбутньому.

Також, з метою скорочення собівартості виробництва та для забезпечення більшої частини потреб підприємства в електроенергії, пропонується встановити на виробничих потужностях сонячні панелі для генерації електроенергії. Такий проєкт має вагому кількість переваг, зокрема:

– скорочення витрат підприємства на оплату електроенергії в довгостроковій перспективі та собівартості виробництва;

– зменшення залежності від енергосистеми України;

– підтримка курсу держави щодо розвитку зеленої енергетики (соціально-екологічний аспект);

– підвищення іміджу підприємства;

– мінімізація ризиків повної зупинки виробничого процесу у зв’язку зі перебоями в енергетичній системі України;

– зростання надійності підприємства як постачальника морозива та ЗНФ.

Виробничі потужності компанії «Рудь» розміщені у Житомирі на АТ «Житомирський маслозавод» на площі 38 га, площа виробничої будівлі (заводу) складає 15 тис м^2. Житомирська область входить до зони достатньої річної сонячної інсоляції (рис. 3.1).

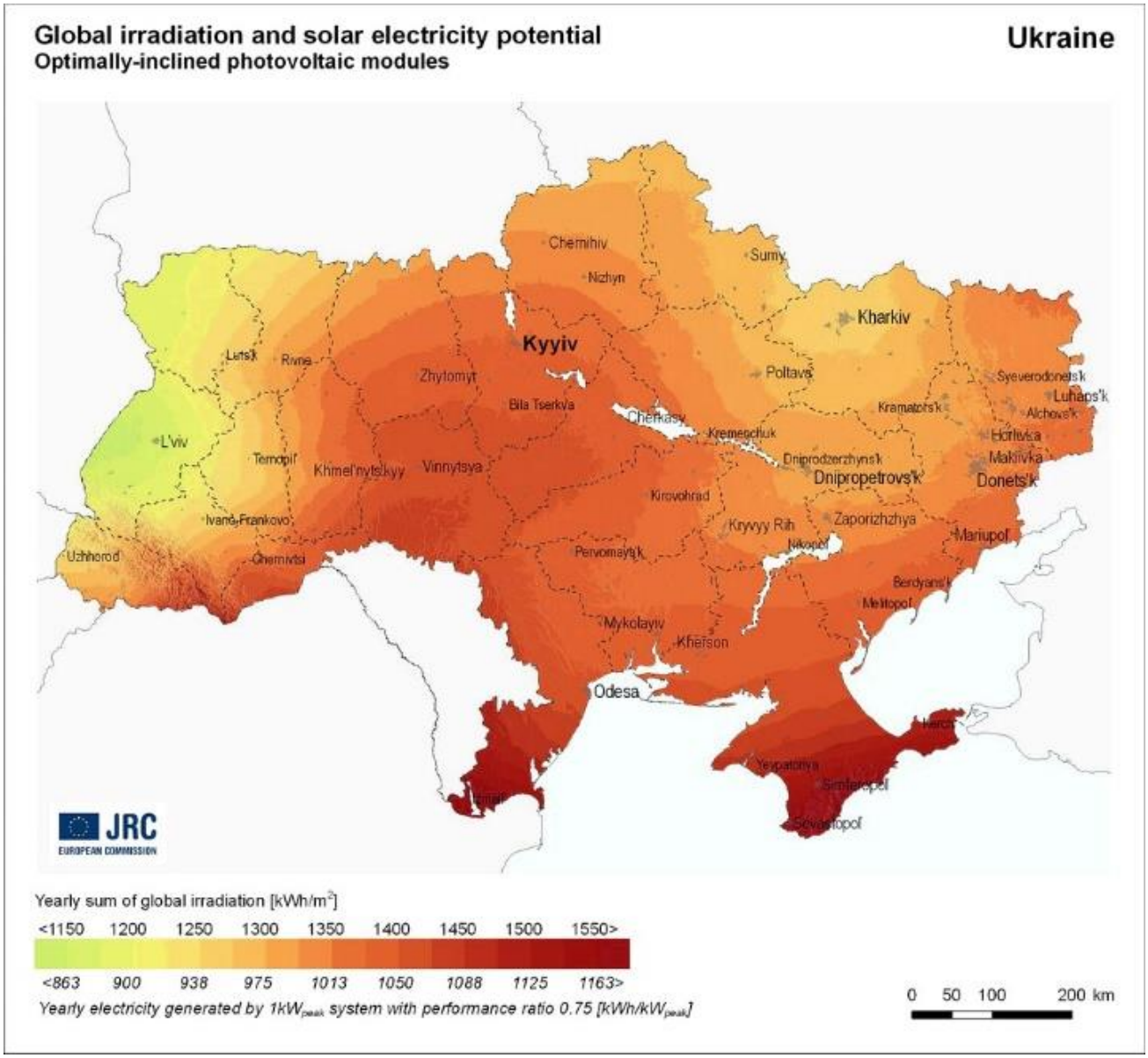

Рис. 3.1. Зони річної сонячної інсоляції України

Оскільки на підприємстві значна частина виробничих процесів автоматизована, для зберігання продукції використовується значна кількість обладнання, то завод для нормального функціонування та виконання планів потребує значної кількості електроенергії, що в свою чергу потребує значних фінансових ресурсів на оплату рахунків за електроенергію (табл. 3.3).

Таким чином, за останні три роки для компанії «Рудь» тариф на оплату електроенергії постійно зростав, витрати на оплату електроенергії були значними та коливались від майже 12 млн грн до 16 млн грн, що підтверджує висновок щодо доцільності побудови власної СЕС.

Таблиця 3.3

Кількість витраченої електроенергії компанією «Рудь»

Показник	2021р.	2022р.	2023р.
Витрати електроенергії, кВт	4650865,00	5039640,00	3432982,00
Витрати на оплату електроенергії, грн	11911240,00	17433400,00	15592320,00
Середній тариф, грн. за 1 МВт·год., без ПДВ	1341,01	1421,06	1643,05

Наразі на ринку представлено чотири види сонячних панелей: монокристалічні, полікристалічні, тонкоплівкові та кремнієві. Порівняльні характеристики таких панелей розміщені в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Порівняльні характеристики сонячних панелей

Тип панелі	Матеріал	ККД, %	Термін служби, років	Вартість
Монокристалічна	Кремній	15%-22%	До 25	Висока
Полікристалічна	Кремній	13%-16%	До 20	Середня
Тонкоплівкова	Кремній, кадмій, індій, галій	7%-13%	До 20	Низька
Кремнієва	Кремній	13%-18%	До 20	Середня

Зважаючи на наявність значної площі заводу та горизонтальний дах, місця для встановлення сонячних панелей у підприємства достатньо. Максимальну ефективність вони матимуть при встановлені на дахах виробничої, адміністративної та допоміжних будівель. План розміщення сонячних панелей зображено на рис. 3.2.

Рис. 3.2. План розміщення сонячних панелей на території заводу

Враховуючи значні обсяги використання електроенергії, ефективність її виробництва має бути найбільшою. Тому доцільно встановити панелі з найвищим рівнем коефіцієнту корисної дії (ККД) – монокристалічні.

Таким чином, максимально використовуючи площу заводу, вдасться розмістити сонячні панелі загальною потужністю 1500 кВт (2274 фотоелементів). При цьому планується використовувати сонячні панелі марки TRINA SOLAR TSM Vertex DE21 660Вт, основні характеристики такої панелі розміщені в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Основні характеристики сонячної панелі TRINA SOLAR TSM Vertex DE21 660Вт

Параметр	Характеристика
Пікова потужність, Вт	660
Фотоелементи	Монокристалічні
Кількість елементів	132 (вдвічі розрізані)
ККД	21,3%
Напруга при максимальній потужності, В	41,1
Струм при максимальній потужності, А	16,6
Розміри, м	2,384×1,303×0,035
Площа 1 панелі, $м^2$	3,1
Вага, кг	33,9
Мінімальна робоча температура	-40°С
Максимальна робоча температура	+85°С
Деградація в перший рік	2%
Щорічне зниження потужності	0,55%

Ця панель має високий рівень ККД, хорошу стійкість до різних температур і невелику деградацію потужності, що дозволяє їй працювати стабільно протягом багатьох років. Вагомими перевагами обраної панелі є використання монокристалічних елементів, які наразі є найефективнішими на ринку, висока пікова потужність та значний рівень ККД. Зображення панелі наведено на рис. 3.3.

Рис. 3.3. Сонячні панелі TRINA SOLAR TSM Vertex DE21 660Вт

Отже, в сукупності заплановані проєкти максимально підсилять потенціал та можливості компанії «Рудь» до розвитку, оскільки з одного боку допоможуть удосконалити виробничий процес, зменшити ризики нестачі енергетичних потужностей для виробництва та підвищити якість продукції, при цьому скорочуючи виробничу собівартість; з іншого боку розширять горизонти та експортний потенціал підприємства, активізують збут та у результаті допоможуть збільшити прибутковість, що є однією з основних цілей. При цьому, компанія «Рудь» зможе підтримати соціально-економічне становище держави та напрями її розвитку.

3.3. Економічне обґрунтування ефективності реалізації заходів для компанії «Рудь»

З метою скорочення собівартості виробництва та для забезпечення більшої частини потреб компанії «Рудь» в електроенергії, пропонується встановити на виробничих потужностях сонячні панелі для генерації електроенергії.

Проєкт встановлення сонячних панелей включає кілька ключових етапів реалізації:

Етап 1. Заплановано проведення підготовчих робіт, зокрема ремонт території та дахів, а також їх укріплення та підсилення, що необхідним, оскільки кожна панель важить приблизно 34 кг, що створює значне навантаження на будівлі.

Етап 2. Безпосереднє встановлення сонячних панелей на підготовлену територію та конструкції.

Етап 3. Заплановано проведення регулярних технічних оглядів, а також заміну зношених або пошкоджених компонентів сонячної електростанції (СЕС) для забезпечення безперервної роботи системи.

Розпочати підготовчі роботи планується у вересні 2025 р., а повне завершення встановлення панелей планується на початок 2026 р.

Детальна інформація щодо витрат на реалізацію цього проєкту представлена в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Витрати на реалізацію проєкту встановлення СЕС

Показник	Значення
Ціна 1 панелі, тис. грн з ПДВ	10
Кількість панелей, тис. шт.	2,2
Вартість послуг зі встановлення, % від вартості панелей	15
Витрати на основне обладнання та його встановлення, млн. грн з ПДВ	27,2
в т. ч. вартість панелей, млн. грн з ПДВ	23,7
Витрати на додатковий ремонт та заміну панелей, млн. грн з ПДВ	2,6
Витрати на проведення ремонту даху, млн. грн з ПДВ	5
Загалом, млн. грн з ПДВ	34,9

З огляду на значний обсяг інвестицій, передбачено залучення кредитних коштів під процентну ставку 12,5% строком на 84 місяці. Дана ставка узгоджена в рамках внутрішніх домовленостей між компанією «Рудь» та банком, що обслуговує.

Відповідно до фінансових розрахунків, за період 84 місяців підприємство сплатить відсотки за кредитом на суму 15 млн. грн, що збільшує загальну

вартість проєкту на 43%. Підсумкові витрати, пов’язані з реалізацією проєкту, наведено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Загальні витрати на реалізацію проєкту зі встановлення сонячної електростанції

Стаття витрат	Сума витрат, млн. грн з ПДВ
Витрати на основне обладнання та його встановлення	27,2
Витрати на додатковий ремонт та заміну панелей	2,6
Витрати на проведення ремонту даху	5
Витрати на оплату відсотків по кредиту	15
Всього	49,9

З урахуванням технічних характеристик обраних сонячних панелей та рівня сонячної радіації в Житомирській області, розрахуємо продуктивність сонячної електростанції протягом першого року експлуатації. Отримані значення продуктивності слід скоригувати на місцевий коефіцієнт, який враховує кут нахилу панелей, можливі тіньові ефекти та інші місцеві фактори, і становить 0,65. Результати розрахунків представлені в табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Продуктивність сонячної електростанції у перший рік роботи

Місяць	Продуктивність СЕС, кВт	Коефіцієнт для місцевості	Загалом, кВт
Січень	46 991,30	0,65	30 544,35
Лютий	76 482,81	0,65	49 713,82
Березень	133 529,73	0,65	86 794,33
Квітень	174 697,78	0,65	113 553,55
Травень	240 074,37	0,65	156 048,34
Червень	233 680,79	0,65	151 892,51
Липень	234 491,24	0,65	152 419,31
Серпень	216 811,35	0,65	140 927,38
Вересень	137 777,11	0,65	89 555,12
Жовтень	87 003,69	0,65	56 552,40
Листопад	46 826,21	0,65	30 437,04
Грудень	38 616,61	0,65	25 100,80
Загалом			1 083 538,94

Згідно з технічними характеристиками, після першого року експлуатації продуктивність сонячних панелей знизиться на 2 %. У наступні роки

продуктивність буде зменшуватись щороку на 0,55 %. Результати розрахунків щорічної продуктивності сонячних панелей представлені в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Зміна продуктивності сонячної електростанції протягом 10 років експлуатації

Рік	Загалом, кВт
2025	1 083 538,94
2026	1 061 868,16
2027	1 056 027,89
2028	1 050 219,74
2029	1 044 443,53
2030	1 038 699,09
2031	1 032 986,24
2032	1 027 304,82
2033	1 021 654,64
2034	1 016 035,54

Наступний етап дослідження ефективності запропонованого проєкту полягає в оцінці продуктивності сонячної електростанції у грошовому вимірі. Для цього необхідно проаналізувати динаміку зміни цін на електроенергію впродовж прогнозованого періоду 10 років, враховуючи очікуваний рівень інфляції. Індекс споживчих цін, наведений у табл. 3.10, базується на прогнозах Національного банку України, оприлюднених у травні 2024 р.

Таблиця 3.10

Прогнозований індекс споживчих цін в Україні на 2025-2034 рр.

Рік	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
ІСЦ, %	18,7	10,4	6,7	5,8	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3

Планові ціни на електроенергію для «Рудь» у 2025-2034 рр. розміщені в табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Планові ціни на електроенергію у 2025-2034 рр. для компанії «Рудь»

Рік	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Ціна, грн/кВт	7,03	7,76	8,28	8,76	9,22	9,71	10,23	10,77	11,34	11,94

На основі отриманих даних про продуктивність сонячної електростанції та вартість одного кВт електроенергії розрахуємо загальну суму заощаджених витрат на електроенергію, що представлено у табл. 3.12.

Таблиця 3.12

Економія витрат на електроенергію

Рік	Економія витрат на електроенергію, млн. грн
2025	7,6
2026	8,2
2027	8,7
2028	9,1
2029	9,6
2030	10,1
2031	10,5
2032	11,1
2033	11,5
2034	12,1
Загалом	98,8

За перші 10 років роботи локальної сонячної електростанції компанія «Рудь» зекономить близько 99 млн. гривень на витратах за електроенергію. При цьому компанія щороку зможе покривати від 20% до 50% своїх енергетичних потреб.

Тепер детальніше розглянемо термін окупності та ефективність запропонованого проєкту в табл. 3.13.

Таблиця 3.13

Оцінка ефективності проєкту зі встановлення сонячних панелей

Рік	Чистий потік, млн. грн	Ставка дисконтування, %	NPV, млн. грн	IRR	Термін окупності
2025	-27,2	17	-23,3		
2026	8,2	17	6,1		
2027	8,7	17	5,4		
2028	9,1	17	4,9		
2029	9,6	17	4,3		
2030	10,1	17	3,9		
2031	10,5	17	3,5		
2032	11,1	17	3,1		
2033	11,5	17	2,8		
2034	12,1	17	2,5		
Загалом	63,9		13	31%	4

На основі проведених розрахунків, чиста приведена вартість запропонованого проекту становить 13 млн грн, а внутрішня норма прибутковості – 31%. Термін окупності проекту складає 4 роки, а загальний строк експлуатації - приблизно 25 років. Ці результати свідчать про економічну доцільність впровадження проекту, оскільки він дозволить компанії «Рудь» частково забезпечити власні виробничі потреби в електроенергії, зменшивши витрати на її закупівлю та знизивши собівартість продукції.

Для оцінки економічної ефективності пропонованих заходів проведемо детальний аналіз основних показників ефективності, що наведені в табл. 3.14.

Таблиця 3.14

Оцінка ефективності виробничої діяльності компанії «Рудь» після реалізації рекомендацій щодо встановлення сонячної електростанції

Показник	2023 р.	2025 р.	Темп приросту, %
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,82%	5,26%	541,23%
Коефіцієнт рентабельності реалізованої продукції	1,76%	12,79%	627,50%
Коефіцієнт рентабельності продажів	1,00%	6,42%	541,20%
Коефіцієнт рентабельності основних засобів	7,06%	40,09%	467,70%
Фондовіддача, грн	8,61	7,62	-11,47%
Фондоозброєність, грн	244,02	272,93	11,85%

Отже, результати розрахунків демонструють зростання коефіцієнта рентабельності діяльності, що свідчить про збільшення доходів підприємства. Зростання коефіцієнта рентабельності реалізованої продукції обумовлено підвищенням ефективності виробничих процесів, а збільшення коефіцієнта рентабельності продажів вказує на зростання прибутків від реалізації продукції. Також відмічене збільшення коефіцієнта рентабельності основних засобів, що вказує на прибутковість інвестицій в основні засоби.

Водночас у перший рік впровадження проєкту, через поступовий перехід на СЕС, фондовіддача підприємства тимчасово знизиться на 11,47 %. Однак фондоозброєність збільшиться на 11,85 %, що свідчить про зростання обсягу основних засобів на підприємстві. Зважаючи на плани щодо подальшого збільшення виробництва в наступні роки, очікується позитивна динаміка зазначених показників, що, в свою чергу, матиме сприятливий вплив на загальну

ефективність діяльності компанії «Рудь».

Таким чином, можна зробити висновок, що запропоновані заходи для підвищення ефективності діяльності є ефективними, що сприятиме зростанню рентабельності та загальної продуктивності підприємства.

Висновки до розділу 3

В роботі було обрано наступні напрями для підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь», що можуть сприяти покращенню економічної ситуації в Україні: створення нових робочих місць; досягнення енергетичної незалежності; використання сучасного обладнання та інноваційних технологій; підготовка висококваліфікованих кадрів; збільшення обсягів виробництва; розробка інноваційних технологій та нових рецептур. Встановлено, що підприємства харчової галузі мають широкий спектр перспективних напрямків для підвищення своєї ефективності. Проте, при виборі конкретних стратегій, важливо враховувати загальну економічну ситуацію та національні пріоритети розвитку, що допоможе зміцнити економіку та сприятиме покращенню іміджу вітчизняних підприємств на міжнародній арені.

Визначено, що в сукупності заплановані проєкти максимально підсилять потенціал та можливості компанії «Рудь» до розвитку, оскільки з одного боку допоможуть удосконалити виробничий процес, зменшити ризики нестачі енергетичних потужностей для виробництва та підвищити якість продукції, при цьому скорочуючи виробничу собівартість; з іншого боку розширять горизонти та експортний потенціал підприємства, активізують збут та у результаті допоможуть збільшити прибутковість, що є однією з основних цілей. При цьому, компанія «Рудь» зможе підтримати соціально-економічне становище держави та напрями її розвитку.

З метою скорочення собівартості виробництва та для забезпечення більшої частини потреб компанії «Рудь» в електроенергії, було вирішено встановити на

виробничих потужностях сонячні панелі для генерації електроенергії.

За результатами розрахунків було встановлено, що проєкт доцільно впроваджувати, оскільки NPV>0, а IRR становить 31 %. Встановлено, що у перший рік впровадження проєкту, через поступовий перехід на СЕС, фондовіддача підприємства тимчасово знизиться на 11,47 %. Однак фондоозброєність збільшиться на 11,85 %, що свідчить про зростання обсягу основних засобів на підприємстві. Зважаючи на плани щодо подальшого збільшення виробництва в наступні роки, очікується позитивна динаміка зазначених показників, що, в свою чергу, матиме сприятливий вплив на загальну ефективність діяльності компанії «Рудь».

Окрім економічної складової, доцільно також звернути увагу на екологічний ефект від використання сонячних панелей, оскільки сонячна енергія є одним із джерел альтернативної енергії, яке може значно зменшити негативний вплив людської діяльності на довкілля. Використання сонячних панелей допоможе зменшити викиди парникових газів, забруднення повітря, зменшити витрати енергоресурсів, а також зменшити залежність від використання викопних видів палива. Крім того, використання сонячної енергії може допомогти підвищити енергетичну безпеку та зменшити ризик енергетичних криз.

Отриманий прибуток від описаного проєкту може бути використаний підприємством для власного розвитку, розширення на нові ринки та збільшення обсягів виробництва.

Таким чином, можна зробити висновок, що запропоновані заходи для підвищення ефективності діяльності є ефективними, що сприятиме зростанню рентабельності та загальної продуктивності підприємства.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження було встановлено, що ефективність відображає не лише результати діяльності, але й здатність адаптуватися до змін, впроваджувати інновації та забезпечувати стабільний розвиток. Ефективність може бути оцінена через співвідношення між отриманими результатами та витратами, що дозволяє виявити реальний потенціал підприємства в умовах конкурентного середовища. Також, за результатами дослідження було виявлено, що на сьогодні існує безліч підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства.

Встановлено, що класифікація видів ефективності дозволяє комплексно враховувати всі необхідні чинники, які, в свою чергу, впливають на ухвалення обґрунтованих управлінських рішень керівниками, що сприяє не лише підвищенню ефективності виробництва, але й оптимізації використання ресурсів, що є критично важливим у сучасних умовах конкуренції.

Було узагальнено, що зовнішнє та внутрішнє середовище мають тісний взаємозв’язок, оскільки зовнішні чинники впливають на діяльність підприємства, змушують адаптувати його внутрішнє середовище до змін в країні, на ринку тощо. Встановлено, що завдяки комплексній оцінці зовнішніх та внутрішніх чинників діяльності підприємства можна отримати очікуваний результат діяльності.

Досліджено методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємства, що є ключовими для забезпечення стабільного розвитку і конкурентоспроможності в умовах сучасного ринку. Використання різноманітних показників, які оцінюють фінансові результати, ефективність використання ресурсів, якості продукції та інвестиційної діяльності, дозволяє підприємству отримати всебічну інформацію про свою діяльність.

Встановлено, що правильний вибір методів оцінювання та їх адаптація до специфіки підприємства забезпечує можливість виявлення резервів для підвищення продуктивності та прибутковості, що допомагає розробити

ефективні стратегії управління, які сприятимуть досягненню поставлених цілей.

Визначено, що успішна реалізація методичних підходів до оцінювання ефективності дозволяє не лише аналізувати поточний стан підприємства, але й прогнозувати його розвиток у майбутньому, що є особливо важливим у контексті швидких змін в економічному середовищі, де підприємства повинні бути готовими адаптуватися до нових умов функціонування. В результаті, систематичний аналіз і оцінка ефективності діяльності підприємства стають основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на забезпечення його сталого зростання і успіху.

Для аналізу ефективності діяльності підприємства було обрано компанію «Рудь», яка визнана провідним виробником морозива в Україні, і яка відома своєю високоякісною продукцією та інноваційними підходами до виробництва. Основний фокус у функціонування компанії «Рудь» робиться на таких акцентах: виробництво морозива; експортна діяльність; якість та сертифікація; інновації та екологічність; соціальна відповідальність.

Встановлено, що діяльність компанії «Рудь» характеризується динамічним розвитком, високими стандартами якості та інноваційними підходами, що робить її одним з лідерів українського ринку морозива. Завдяки активній експортній політиці та увазі до екології і соціальної відповідальності, компанія здобуває довіру споживачів і зміцнює свої позиції на міжнародній арені.

В результаті аналізу фінансових показників діяльності компанії «Рудь» було встановлено, що компанія «Рудь» демонструє підвищення ефективності використання своїх активів. Водночас, через вплив воєнного стану в країні та супутні економічні перепони, спостерігаються труднощі у відносинах з постачальниками та клієнтами, що негативно позначилися на оборотності зобов’язань і фінансовій стійкості компанії.

При дослідженні показників ефективності діяльності компанії «Рудь» було проведено комплексний аналіз за групами показників, який засвідчив, що за 2021-2023 рр. компанія «Рудь» в цілому ефективно використовувала матеріальні ресурси, а також оптимально розпоряджалася трудовими ресурсами, основними

засобами та оборотними коштами. Негативна тенденція рентабельності, яка була лише у 2022 р. була зумовлена зростанням капітальних інвестицій, які мали довгострокову спрямованість і не принесли негайного прибутку; зменшенням попиту на продукцію через розпочату військову агресію з боку РФ та складною економічною і політичною ситуацією, що послабило фінансову спроможність споживачів. Проте у 2023 р. компанія «Рудь» відновила свою прибутковість та підвищила ефективність своєї діяльності, покращивши свої фінансові показники.

В роботі було досліджено наступні напрями для підвищення ефективності діяльності компанії «Рудь», що можуть сприяти покращенню економічної ситуації в Україні: створення нових робочих місць; досягнення енергетичної незалежності; використання сучасного обладнання та інноваційних технологій; підготовка висококваліфікованих кадрів; збільшення обсягів виробництва; розробка інноваційних технологій та нових рецептур. Встановлено, що підприємства харчової галузі мають широкий спектр перспективних напрямків для підвищення своєї ефективності. Проте, при виборі конкретних стратегій, важливо враховувати загальну економічну ситуацію та національні пріоритети розвитку, що допоможе зміцнити економіку та сприятиме покращенню іміджу вітчизняних підприємств на міжнародній арені.

Визначено, що в сукупності заплановані проєкти максимально підсилять потенціал та можливості компанії «Рудь» до розвитку, оскільки з одного боку допоможуть удосконалити виробничий процес, зменшити ризики нестачі енергетичних потужностей для виробництва та підвищити якість продукції, при цьому скорочуючи виробничу собівартість; з іншого боку розширять горизонти та експортний потенціал підприємства, активізують збут та у результаті допоможуть збільшити прибутковість, що є однією з основних цілей. При цьому, компанія «Рудь» зможе підтримати соціально-економічне становище держави та напрями її розвитку.

З метою скорочення собівартості виробництва та для забезпечення більшої частини потреб компанії «Рудь» в електроенергії, було вирішено встановити на виробничих потужностях сонячні панелі для генерації електроенергії.

За результатами розрахунків було встановлено, що проєкт доцільно впроваджувати, оскільки NPV>0, а IRR становить 31 %. Встановлено, що у перший рік впровадження проєкту, через поступовий перехід на сонячні електростанції, фондовіддача підприємства тимчасово знизиться на 11,47 %, однак фондоозброєність збільшиться на 11,85 %, що свідчить про зростання обсягу основних засобів на підприємстві. Зважаючи на плани щодо подальшого збільшення виробництва в наступні роки, очікується позитивна динаміка зазначених показників, що, в свою чергу, матиме сприятливий вплив на загальну ефективність діяльності компанії «Рудь».

Було встановлено, що окрім економічної складової проєкт матиме позитивний екологічний ефект від використання сонячних панелей, оскільки сонячна енергія є одним із джерел альтеративної енергії, яке може значно зменшити негативний вплив людської діяльності на довкілля. Використання сонячних панелей допоможе зменшити викиди парникових газів, забруднення повітря, зменшити витрати енергоресурсів, а також зменшити залежність від використання викопних видів палива. Крім того, використання сонячної енергії може допомогти підвищити енергетичну безпеку та зменшити ризик енергетичних криз.

Отриманий прибуток від описаного проєкту може бути використаний підприємством для власного розвитку, розширення на нові ринки та збільшення обсягів виробництва. Таким чином, можна зробити висновок, що запропоновані заходи для підвищення ефективності діяльності є ефективними, що сприятиме зростанню рентабельності та загальної продуктивності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адонін С. В. Особливості управління ефективністю діяльності підприємства в умовах пандемії / С. В. Адонін, М. О. Саричева. // Ефективна економіка. - 2022. - № 9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_9_36.

2. Ареф'єва О. В. Інтереси стейкхолдерів в організаційному забезпеченні стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємств / О. В. Ареф'єва, П. В. Комарецька // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9 (87). – С. 80-85.

3. АТ Житомирський маслозавод - компанія «Рудь»: https://rud.ua/.

4. Ачкасова Л. М. Система управління ефективністю діяльності підприємства / Л. М. Ачкасова // Економіка транспортного комплексу. - 2023. - Вип. 41. - С. 5-17. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ektk_2023_41_3.

5. Балабан П. Ю. Малий бізнес у сфері торгівлі: практико орієнтована методика оцінки ефективності діяльності підприємств / П. Ю. Балабан, А. М. Овсієнко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2022. - № 1. - С. 7-14.

6. Балов Г. Ю. Стратегічний маркетинг як основа стабільності функціонування бізнесу / Г. Ю. Балов, П. В. Пузирьова // Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Полтава, 28 березня 2024 року. – Полтава : ПУЕТ, 2024. – С. 294-297.

7. Бєлобородова М. В. Підвищення ефективності діяльності підприємства на основі управління бізнес-процесами / М. В. Бєлобородова, К. М. Зайченко // Бізнес Інформ. - 2021. - № 12. - С. 294-300.

8. Білоцерківський О. Б. Оцінювання економічної ефективності впровадження CRM-систем у діяльність торговельних підприємств / О. Б.

Білоцерківський // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2020. - Т. 25, Вип. 2. - С. 167-172.

9. Богатирьов В. В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю бізнес-структур / В. В. Богатирьов, П. В. Пузирьова // Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Полтава, 28 березня 2024 року. – Полтава : ПУЕТ, 2024. – С. 298-301.

10. Боровик М. В. Методичні аспекти оцінки ефективності управління діяльністю вітчизняних підприємств та організацій в умовах невизначеності та ризику / М. В. Боровик, І. М. Писаревський, М. В. Волкова // Інфраструктура ринку. - 2022. - Вип. 67. - С. 98-103.

11. Бударін О. С. Особливості оцінки ефективності діяльності промислових підприємств у сучасних умовах / О. С. Бударін // Бізнес Інформ. - 2022. - № 10. - С. 126-131.

12. Воробйова Л. Д. Підвищення ефективності діяльності машинобудівного підприємства та визначення показників ефективності / Л. Д. Воробйова, В. В. Воробйов. // Ефективна економіка. - 2024. - № 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_2_19.

13. Ганенко О. А. Реінжиніринг підприємницької діяльності / О. А. Ганенко ; наук. кер. П. В. Пузирьова // Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи» : матеріали IV Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (5 грудня 2019 р., м. Київ). – Київ : КНУТД, 2019. – С. 373-379.

14. Гапєєва О. М. Розроблення ефективного мотиваційного механізму діяльності підприємства / О. М. Гапєєва, А. М. Швець // Вісник Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України. Економічні науки. - 2021. - Вип. 2. - С. 27-33.

15. Гарматій Н. Специфіка забезпеченості ефективності діяльності підприємства фінансовими ресурсами, на прикладі ПАТ "Київська кондитерська

фабрика "Рошен" / Н. Гарматій, І. Химич, Н. Різник // Соціально-економічні проблеми і держава. - 2020. - Вип. 1. - С. 91-100.

16. Гарматюк О. В. Методичні підходи до оцінювання ефективності збутової діяльності підприємств / О. В. Гарматюк // Економічний простір. - 2024. - № 190. - С. 3-7.

17. Глушенкова А. А. Прогнозування ключових показників діяльності підприємств зв'язку, спрямоване на підвищення ефективності стратегічного розвитку / А. А. Глушенкова, Н. О. Плевако, А. Я. Сало // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2020. - № 6. - С. 50-55.

18. Глушко А. Д. Управління ефективністю операційною діяльністю підприємства в аспекті забезпечення фінансово-економічної безпеки / А. Д. Глушко, М. В. Бикова // Економічний простір. - 2023. - № 184. - С. 143-147.

19. Голей Ю. М. Сутність, завдання та методи діагностики економічної діяльності підприємства на сучасному етапі розвитку ефективного менеджменту / Ю. М. Голей // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2023. - № 4. - С. 58-64.

20. Горбаль Н. І. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства (на прикладі ПрАТ "Могилів-Подільський консервний завод") / Н. І. Горбаль, М. Б. Шлайфер // Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development. - 2023. - Vol. 5, numb. 1. - С. 29-39.

21. Горбань О. Г. Теоретичні основи формування сучасної моделі менеджменту / О. Г. Горбань ; наук. кер. П. В. Пузирьова // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю Національного авіаційного університету, м. Київ, 22 квітня 2019 року. – Т. 2. – Київ : НАУ, 2019. – С. 8-9.

22. Гордієнко Л. П. Вплив внутрішнього аудиту на ефективність аналізу господарської діяльності підприємства / Л. П. Гордієнко, А. М. Поплюйко. // Ефективна економіка. - 2023. - № 10. - Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_10_33.

23. Горобець Т. А. Про особливості формування ефективності діяльності підприємств малого та середнього бізнесу / Т. А. Горобець, А. Г. Гончарук // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2021. - Вип. 48. - С. 46-54.

24. Горобець Т. А. Фінансовий механізм управління ефективністю діяльності підприємств малого та середнього бізнесу / Т. А. Горобець // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2021. - Вип. 50. - С. 66-74.

25. Гривківська О. В. Методичний підхід до визначення ризикостійкості підприємства у забезпеченні ефективної діяльності підприємства в умовах невизначеності / О. В. Гривківська, В. В. Дух // Економіка і управління. - 2023. - № 1. - С. 22-27.

26. Гуцаленко Л. Напрями діджиталізації аудиту безперервності діяльності підприємств – передумова підвищення його ефективності / Л. Гуцаленко, В. Альошин // Вісник економіки. - 2024. - Вип. 2. - С. 92-105.

27. Далик В. П. Забезпечення ефективності діяльності підприємства / В. П. Далик, Б. І. Чорній, Л. С. Гарасим, О. В. Бобко, Н. К. Георгієвський, В. О. Фар’ян // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2023. - № 10(1). - С. 73-85.

28. Деділова Т. В. Актуальні аспекти підвищення ефективності маркетингової діяльності підприємства / Т. В. Деділова, І. В. Осьмірко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2023. - № 1. - С. 117-125.

29. Дзигаленко С. В. Роль фінансових ресурсів та шляхи ефективного їх управління / С. В. Дзигаленко, П. В. Пузирьова // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю Національного авіаційного університету, м. Київ, 22 квітня 2019 року. – Т. 2. – Київ : НАУ, 2019. – С. 9-10.

30. Дзигаленко С. В. Роль фінансових ресурсів та шляхи ефективного їх управління / С. В. Дзигаленко, П. В. Пузирьова // Сучасні підходи до креативного

управління економічними процесами : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю Національного авіаційного університету, м. Київ, 22 квітня 2019 року. – Т. 2. – Київ : НАУ, 2019. – С. 9-10.

31. Драган І. В. Формування комплексної системи управління ефективністю господарської діяльності промислового підприємства / І. В. Драган, І. І. Туболець // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки. - 2020. - Вип. 1. - С. 32-36.

32. Кара Н. І. Шляхи підвищення ефективності збутової діяльності підприємств харчової промисловості України в умовах міжнародної економічної діяльності / Н. І. Кара, Л. В. Зинич // Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development. - 2023. - Vol. 5, numb. 1. - С. 150-158.

33. Карінцева О. І. Практичні засади підвищення ефективності логістичної діяльності сучасного підприємства / О. І. Карінцева, М. О. Харченко, Ю. О. Мазін, К. С. Фалько // Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка. - 2021. - № 3. - С. 127-136.

34. Кваско А. В. Ефективність операційної діяльності підприємства та її оцінювання / А. В. Кваско, Л. П. Шендерівська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. - 2022. - Вип. 46. - С. 16-22.

35. Коваленко О. М. Оцінка ефективності інтеграційної діяльності харчових підприємств / О. М. Коваленко // Таврійський науковий вісник. - 2015. - Вип. 90. - С. 235-242.

36. Козирєва О. В. Дослідження методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства / О. В. Козирєва, І. А. Грузіна, І. В. Бондаренко // Підприємництво та інновації. - 2023. - Вип. 29. - С. 83-88.

37. Комарецька П. В. Економічне зростання та макрофінансова стабілізація / П. В. Комарецька // Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість : збірник матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 12-13 травня 2005 року. – У 6-ти т. – Т. 6. – Київ : Видавництво Європейського університету, 2005. – С. 86-89.

38. Комарецька П. В. Сутність та значення фінансового потенціалу для розвитку підприємства в сучасних умовах / П. В. Комарецька // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна "Шляхи рішення проблем функціонування економічних систем". – 2004. – № 630, частина друга. – С. 163-166.

39. Комарецька П. В. Формування стратегії управління фінансовим потенціалом підприємства / П. В. Комарецька // Формування ринкових відносин в Україні : збірник наукових праць. – 2006. – Вип. 9 (64). – С. 90-92.

40. Костирко Л. А. Методичне забезпечення аналізу ефективності інвестиційної діяльності підприємств / Л. А. Костирко, Е. В. Чернодубова // Економіка. Фінанси. Право. - 2024. - № 2. - С. 31-37.

41. Кравець Д. Д. Аналіз впливу фінансових активів на ефективність діяльності підприємств харчової промисловості / Д. Д. Кравець // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2023. - № 3. - С. 62-67

42. Кравчук І. Вплив інноваційної діяльності на фінансову ефективність підприємства / І. Кравчук // Економічний форум. - 2022. - № 3. - С. 172-178.

43. Крахмальова Н. А. Фінансова реструктуризація підприємств як фактор зміцнення їх фінансового потенціалу / Н. А. Крахмальова, П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2020. – № 2 (225). – С. 51-58.

44. Купріна Н. М. Технологічне підприємництво як інструмент розвитку виробництва та ефективності діяльності в харчовій промисловості / Н. М. Купріна, Х. О. Баранюк // Економіка харчової промисловості. - 2022. - Т. 14, Вип. 2. - С. 29-35.

45. Лисак О. П. Оцінка економічної ефективності діяльності підприємства / О. П. Лисак // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2021. - № 3. - С. 16-18.

46. Лісняк С. І. Сутність інвестиційного потенціалу в умовах війни: актуальний фокус / С. І. Лісняк, Є. Б. Хаустова, П. В. Пузирьова // Науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України: маркетинговий, економічний, фінансовий та управлінський аспекти = The

scientific dimension of understanding and research optimal models of the development of ukraine: marketing, economic, financial and management aspects : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 04-05 березня 2024 року. – Київ : АПСВТ, 2024. – С. 202-204.

47. Лупак Р. Л. Теоретичний базис управління забезпеченням економічної ефективності діяльності підприємства на засадах інноваційного розвитку / Р. Л. Лупак, Н. В. Наконечна, О. З. Микитин // Проблеми економіки. - 2024. - № 1. - С. 64-69.

48. Майор О. В. Деякі практичні аспекти підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства / О. В. Майор, М. І. Виклюк, А. М. Ліщинський, Л. С. Кульбіда // Економіка і управління. - 2023. - № 2. - С. 57-64.

49. Макаренко А. П. Удосконалення автоматизації обліку та аудиту виробничих запасів в системі управління підприємством для підвищення ефективності господарської діяльності / А. П. Макаренко, Є. В. Меліхов // Агросвіт. - 2023. - № 20. - С. 37-43.

50. Мангушев Д. В. Маркетинговий консалтинг як засіб ефективної діяльності підприємств / Д. В. Мангушев, М. А. Несен // Бізнес Інформ. - 2023. - № 5. - С. 257-262.

51. Мельник О. М. Підвищення ефективності діяльності підприємств за рахунок удосконалення системи збуту продукції / О. М. Мельник, В. С. Виздрик // Формування ринкових відносин в Україні. - 2022. - № 3. - С. 74-78.

52. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств / І. Назаренко // Галицький економічний вісник. - 2022. - № 3. - С. 15-22.

53. Нетреба І. О. Застосування індикаторів ефективності діяльності в системі діагностики кризового стану торговельного підприємства / І. О. Нетреба // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2023. - № 3. - С. 146-151.

54. Нетудихата К. Л. Оцінка та шляхи удосконалення процесу управління ефективністю операційної діяльності підприємства / К. Л. Нетудихата, І. О. Гребенчак. // Ефективна економіка. - 2023. - № 2. - Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_2_51.

55. Носач І. В. Ефективність та особливості управління маркетинговою діяльністю на підприємствах в умовах воєнного стану / І. В. Носач, Н. В. Водолазська // Бізнес Інформ. - 2024. - № 1. - С. 455-460.

56. Овсієнко А. М. Методичні аспекти оцінки ефективності діяльності підприємств середнього бізнесу у сфері торгівлі / А. М. Овсієнко, П. Ю. Балабан, М. П. Балабан, В. І. Місюкевич, О. М. Михайленко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2023. - № 4. - С. 43-49.

57. Ольшанська О. В. Діджиталізація економіки: застосування цифрових технологій в економічній політиці / О. В. Ольшанська, П. В. Пузирьова // Інтеграція науки і освіти: розвиток культурних і креативних індустрій : збірник наукових праць за результатами Всеукраїнської конференції, м. Київ, 10 травня 2022 р. / за ред. А. М. Вергун та ін. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 251-253.

58. Ощепков О. П. Аналіз тенденцій та оцінка значущості інтелектуального капіталу у створенні доданої вартості ефективності діяльності підприємств / О. П. Ощепков, С. О. Магденко // Причорноморські економічні студії. - 2022. - Вип. 74. - С. 142-146.

59. Пилипенко В. В. Основні фактори впливу на підвищення економічної ефективності діяльності підприємств / В. В. Пилипенко, Т. М. Кибенко // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2020. - № 9(1). - С. 67-71.

60. Пилипчук В. П. Інформаційне забезпечення маркетингової діяльності промислових підприємств та його ефективність / В. П. Пилипчук // Маркетинг і цифрові технології. - 2023. - Т. 7, № 1. - С. 140-148.

61. Писаренко С. В. Зміна концепції мотивації праці та її вплив на ефективність діяльності підприємств / С. В. Писаренко, О. С. Опанасенко, К. В. Божко // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки. - 2022. - Вип. 3. - С. 83-89.

62. Писаренко С. В. Мотиваційний механізм як компонент управління

ефективністю діяльності підприємства / С. В. Писаренко, В. Р. Яремчук, О. О. Сухопар // Інфраструктура ринку. - 2021. - Вип. 59. - С. 60-64.

63. Прохорова В. В. Інструменти цифрової економіки в контексті підвищення ефективності діяльності промислових підприємств / В. В. Прохорова, Ю. О. Янчак, Є. В. Щербина // Бізнес Інформ. - 2024. - № 3. - С. 174-182.

64. Пузирьова П. В. Актуальні аспекти забезпечення технологічної конкурентоспроможності підприємств в сучасних умовах / П. В. Пузирьова // Ефективна економіка. – 2014. – № 9. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3365.

65. Пузирьова П. В. Вдосконалення управління фінансовим потенціалом підприємств шляхом мінімізації економічного ризику / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 11 (90). – С. 43-46.

66. Пузирьова П. В. Значення маркетингового дослідження при визначенні ключових факторів впливу на план виробництва продукції промислових підприємств / П. В. Пузирьова // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 30. – Київ : НАУ, 2011. – С. 168-174.

67. Пузирьова П. В. Необхідність організаційно-правового забезпечення фінансової політики підприємств у сучасних умовах господарювання / П. В. Пузирьова, Я. В. Котляревський // Наукові записки (Української академії друкарства). – 2010. – № 2 (18). – С. 96-101.

68. Пузирьова П. В. Основні положення розробки і реалізації фінансової стратегії суб’єктів бізнесу в умовах сталого розвитку / П. В. Пузирьова // Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects : the 9th International scientific and practical conference, Berlin, Germany, February 20-22, 2022. – MDPC Publishing, Germany, February, 2022. – P. 385-391.

69. Пузирьова П. В. Особливості функціонування виробничої стратегії промислових підприємств у сучасних умовах / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 5 (120). – С. 154-156.

70. Пузирьова П. В. Сучасні аспекти та необхідність впровадження контролінгу на промислових підприємствах / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 9 (124). – С. 180-183.

71. Пузирьова П. В. Теоретико-методичні підходи до визначення поняття ефективності діяльності підприємств / П. В. Пузирьова, А. К. Слюсар // Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю, м. Полтава, 17 листопада 2021 року. – Полтава : ПДАУ, 2021. – С. 163-165.

72. Пузирьова П. В. Теоретичні підходи до концепції управління розвитком підприємств / П. В. Пузирьова // Актуальні питання розвитку науки та освіти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 19-20 жовтня 2019 року. – Ч. 1. – Львів : Львівський науковий форум, 2019. – С. 25-26.

73. Пузирьова П. В. Фінансова безпека підприємства, як фактор зміцнення його майбутнього розвитку / П. В. Пузирьова // Проблеми та перспективи розвитку регіональної ринкової економіки : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів, молодих учених та науковців, м. Кременчук, 12-14 травня 2011 року. – Т. 4. – Кременчук : КІ ДУЕП ім. Альфреда Нобеля, 2011. – С. 5-7.

74. Пузирьова П. В. Фінансово-економічна безпека, як фактор забезпечення розвитку підприємств / П. В. Пузирьова // Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів і права : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 12 липня 2019 року. – У 2 ч. – Ч. 2. – Полтава : ЦФЕНД, 2019. – С. 61-62.

75. Ратушняк О. Г. Тайм-менеджмент як основна складова ефективної діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання / О. Г. Ратушняк, Я. В. Бадя, М. І. Гірник // Innovation and Sustainability. - 2022. - Iss. 3. - С. 186-192.

76. Рудаченко О. О. Дослідження впливу діяльності суб’єктів підприємництва на показники ефективності країни / О. О. Рудаченко, Л. М. Пискун // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні

науки. - 2023. - № 7. - С. 141-147.

77. Семененко Ю. С. Максимізація ефективності діяльності підприємства в умовах нестабільного ринку / Ю. С. Семененко. // Ефективна економіка. - 2024. - № 4. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_4_61.

78. Семенов К. С. Експортна діяльність підприємства на ринку систем безпеки / К. С. Семенов, П. В. Пузирьова // Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Полтава, 28 березня 2024 року. – Полтава : ПУЕТ, 2024. – С. 343-346.

79. Семенчук Т. Б. Забезпечення ефективної діяльності підприємства на основі сучасних інструментів менеджменту / Т. Б. Семенчук, Н. В. Пахота, О. М. Шленськовий // Причорноморські економічні студії. - 2021. - Вип. 72(2). - С. 13-17.

80. Синиця С. В. Бізнес-структури та бізнес-процеси: ефективність та особливості / С. В. Синиця, П. В. Пузирьова // Науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України: маркетинговий, економічний, фінансовий та управлінський аспекти = The scientific dimension of understanding and research optimal models of the development of ukraine: marketing, economic, financial and management aspects : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 04-05 березня 2024 року. – Київ : АПСВТ, 2024. – С. 247-248.

81. Сірченко К. О. Теоретичні основи працездатності менеджера та результативності його праці на підприємстві / К. О. Сірченко ; наук. кер. П. В. Пузирьова // Економіка, облік, фінанси та право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 24 жовтня 2019 року. – У 7 ч. – Ч. 3. – Полтава : ЦФЕНД, 2019. – С. 61-62.

82. Сокол П. М. Економічні засади ефективної маркетингової діяльності виробничого підприємства / П. М. Сокол, М. С. Ігнатова, О. Б. Півоварова //

Інфраструктура ринку. - 2021. - Вип. 55. - С. 132-137.

83. Струтинська Л. Р. Ефективність інноваційних заходів у діяльності підприємства / Л. Р. Струтинська // Науковий вісник НЛТУ України. - 2022. - Т. 32, № 3. - С. 49-54.

84. Ткаченко В. В. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств в умовах ринкової економіки / В. В. Ткаченко, І. В. Ткаченко, П. В. Пузирьова // Advancing in research and education : abstracts of XII International scientific and practical conference, La Rochelle, France, December 07-10, 2020. – International Science Group, La Rochelle, France, 2020. – P. 126-130.

85. Ткаченко В. В. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств в умовах ринкової економіки / В. В. Ткаченко, І. В. Ткаченко, П. В. Пузирьова // Advancing in research and education : abstracts of XII International scientific and practical conference, La Rochelle, France, December 07-10, 2020. – International Science Group, La Rochelle, France, 2020. – P. 126-130.

86. Тульчинська С. О. Вимірювання ефективності операційної діяльності підприємства / С. О. Тульчинська, О. В. Кривда, О. О. Кожемяченко // Economic synergy. - 2023. - Iss. 1. - С. 20-31.

87. Тульчинська С. О. Детермінанти ефективності операційної діяльності підприємства / С. О. Тульчинська, А. Ю. Погребняк, Т. О. Крашевська // Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". - 2023. - № 26. - С. 90-95.

88. Тульчинська С. О. Проблеми забезпечення ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств в умовах воєнного стану / С. О. Тульчинська, С. В. Копійка // Агросвіт. - 2023. - № 24. - С. 17-22.

89. Турчин Л. Я. Методичний підхід до оцінювання рівня ефективності маркетингової діяльності підприємств / Л. Я. Турчин // Актуальні проблеми інноваційної економіки. - 2021. - № 1. - С. 55-61.

90. Турчіна С. Г. Управління ефективністю діяльності підприємств малого

бізнесу / С. Г. Турчіна, Л. О. Дашутіна // Інфраструктура ринку. - 2021. - Вип. 53. - С. 91-97.

91. Устіловська А. С. Основні теоретико-методичні засади визначення ефективності діяльності підприємств / А. С. Устіловська, В. А. Плющаков, К. С. Богомолова, І. І. Божидай. // Ефективна економіка. - 2024. - № 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_2_23.

92. Халіляєва О. В. Сутність та значення економічного потенціалу, його місце в економіці країни: сучасний аспект в умовах сталого розвитку / О. В. Халіляєва, П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2021. – № 12 (247). – С. 33-40.

93. Храпкіна В. В. Оцінка ефективності використання цифрової реклами та її вплив на маркетингову діяльність підприємства / В. В. Храпкіна, А. О. Іванова // Приазовський економічний вісник. - 2021. - Вип. 3. - С. 75-79.

94. Шалений В. А. Діагностика економічної ефективності діяльності вітчизняних підприємницьких структур: макроекономічний аспект / В. А. Шалений // Підприємництво та інновації. - 2021. - Вип. 17. - С. 50-55.

95. Шацька З. Я. Стужний О. С. Ефективність логістичних систем підприємства в умовах повоєнного відновлення. Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України: 2024 рік : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф., 24-26 квітня 2024 р. Хмельницький : Херсонський національний технічний університет, 2024. С.436-439.

96. Шацька З. Я., Ганзюк Т. Д. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств гірничо-видобувної промисловості в сучасних умовах / З. Я. Шацька, Т. Д. Ганзюк // Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». – №10. – 2016. – с. 158-162.

97. Шацька З.Я., Григоренко Я.О. Напрями підвищення ефективності праці управлінського персоналу підприємства / З.Я. Шацька, Я.О. Григоренко. – Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне фахове видання. – №14. – 2016. – 8 с. www.global-national.in.ua

98. Шацька З.Я., Савон М.В. Підвищення ефективності діяльності

підприємств в сучасних умовах / З.Я. Шацька, М.В. Савон – Тези доповідей XVI Всеукраїнської наукової конференції молодих учених та студентів «Наукові розробки молоді на сучасному етапі», 27-28 квітня 2017 року. Київ – КНУТД. – 2 с. – с.17-18.

99. Шпортько Г. Ю. Дослідження впливу стимулювання трудової діяльності персоналу на ефективність діяльності підприємства / Г. Ю. Шпортько, Е. С. Савич // Інфраструктура ринку. - 2020. - Вип. 50. - С. 224-229.

100. Bychkova V. Theoretical basics of the strategy of the entry of foreign enterprises to the markets of Ukraine / V. Bychkova, P. Puzyrova // Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості : матеріали III Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 17 листопада 2022 року. – Т. 2. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 10-16.

101. Competitiveness management of enterprises under martial law / L. S. Melnyk, P. Puzyrova, O. S. Ratynska, O. I. Deineko // Формування ринкових відносин в Україні. – 2024. – № 9 (280). – С. 63-69.

102. Development and effectiveness of financial potential management of enterprises in modern conditions / V. Tkachenko, A. Kwilinski, B. Kaminska, I. Tkachenko, P. Puzyrova // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2019. – Vol. 3, No. 30. – P. 85-94.

103. Economic processes in the safety measurement: monograf [Fedorenko V., Gryshchenko I., Bondarenko I., Novikova O., Olshanska A., Melnyk A., Voronkova T., Denisenko N., Boretskaya N., Palytsya S., Fedorenko S., Gryshchenko A., Shatskaya Z., Breus S., Sydorchuk O., Fokina-Mezentseva K., Kozak L., Kuznetsova A., Pinchuk Yu., Levishchenko O., Pyaskivska M., Budagin V.]; edit V. Fedorenko, I. Gryshchenko, T. Voronkova. – K.: «DKS Tsentr» Ltd. – 2018. – 264 p. – (introduction c.8-12, chapters 10.4 c. 181-188 Technological platforms development as an effective form of public-private partnership in the investment-innovation sphere).

104. Financial strategy of management for marketing and communication design in smart economy conditions [Electronic resource] / O. Lozhachevska, A. Taranenko, I. Raikovska, O. Pleskach, O. Kupchyshyna, Z. Shatskaya, P. Puzyrova //

Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. – 2023. – Vol. 45, No. 4. – P. 314-333.

105. Improvement of controlling in the financial management of enterprises / N. Mazur, L. Khrystenko, J. Pásztorová, M. Zos-Kior, I. Hnatenko, P. Puzyrova, V. Rubezhanska // TEM Journal - Technology, Education, Management, Informatics. – 2021. – Volume 10, Issue 4, November. – P. 1605-1609.

106. Information subsystem of agri-food enterprise management in the context of digitalization: the problem of digital maturity / T. Ishchejkin, V. Liulka, V. Dovbush, N. Zaritska, P. Puzyrova, T. Tsalko, S. Nevmerzhytska, Y. Rusina, O. Nyshenko, S. Bebko // Journal of Hygienic Engineering and Design (JHED). – 2022. – Vol. 38. – P. 243-252.

107. Kutsenko I. Modern methods of neutralization of the enterprise's economic risks / I. Kutsenko, P. Puzyrova // Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (27 березня 2020 р., м. Київ). – Київ : КНУТД, 2020. – С. 151-155.

108. Mariia Dykha, Tetiana Ustik, Olena Krasovska, Dmytro Pilevych, Zorina Shatska, Tetiana Iankovets (2021). Marketing Tools for the Development and Enhance the Efficiency of E-Commerce in the Context of Digitalization. Studies of Applied Economics. Vol 39, No 5. Special issue innovation in the economy and society of the digital age. URL: http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/issue/view/309 (Scopus). DOI: 10.25115/eea.v39i5.5234

109. Methodological approaches to assessing the efficiency of an enterprise in the context of economic security / I. I. Rumyk, P. Puzyrova, O. V. Khaliliaeva, K. S. Semenov // Формування ринкових відносин в Україні. – 2024. – № 9 (280). – С. 98-106.

110. Modeling of management decisions on financial leasing in the agri-food sector / P. Puzyrova, Yu. Rusina, T. Tsalko, S. Nevmerzhytska, O. Nyshenko, V. Rubezhanska // Laplage em Revista (International). – 2021. – Vol. 7, n. 2, May.- Aug. – P. 729-736.

111. Olshanska O. Economic problems and resources for reconstruction of

Ukraine’s economy / O. Olshanska, P. Puzyrova, Z. Shatska // Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку : тези доповідей ІІІ Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 10 червня 2022 року. – В 2-х т. – Т. 1. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 182-185.

112. Olshanska O. State support for Ukrainian economic activity during military aggression / O. Olshanska, P. Puzyrova // Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку : тези доповідей ІІІ Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 10 червня 2022 року. – В 2-х т. – Т. 1. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 172-175.

113. Olshanska O. Strategy of post-war economic development of Ukraine / O. Olshanska, P. Puzyrova, O. Khaliliaeva // Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку : тези доповідей ІІІ Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, м. Київ, 10 червня 2022 року. – В 2-х т. – Т. 1. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 179-182.

114. Olshanska O. Financing innovative activities as a factor of ensuring financial and economic security of industrial enterprises in the conditions of continuous development / O. Olshanska, P. Puzyrova // Формування ринкових відносин в Україні. – 2021. – № 11 (246). – С. 42-50.

115. Organizational and economic mechanism of a business security as a guarantee of its sustainable development / V. Tkachenko, I. Tkachenko, P. Puzyrova, A. Klochko // Virtual Economics. – 2019. – Vol. 2, No. 4. – P. 71-85. – Режим доступу: https://virtual-economics.eu/index.php/VE/article/view/35.

116. Porokhnia D. The main stages of support and development of international activities in modern conditions / D. Porokhnia, P. Puzyrova // Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості : матеріали ІІІ Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 17 листопада 2022 року. – Т. 2. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 65-72.

117. Puzyrova P. The strategy of enterprises entering international markets as an element of the post-war reconstruction of Ukraine / P. Puzyrova, M. Herasymchuk // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми

інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації" : тези доповідей, м. Київ, 7 жовтня 2022 року. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 45-46.

118. Puzyrova P. Using benchmarking to facilitate effective business development management = Бенчмаркінг як елемент управління ефективним розвитком бізнесу [Текст] / P. Puzyrova // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Економічні науки. - 2020. - № 1 (143). - С. 69-78.

119. Shatska Z., Grishko A. Motivation of staff as a means of improving the efficiency of the functioning of the enterprise / Shatska Z., Grishko A. // The 3rd International scientific and practical conference “Innovative development of science and education” (May 24-26, 2020) ISGT Publishing House, Athens, Greece. 2020. 525 p. – p. 453-457.

120. Sustainable development of the agrosocial system on the basis of innovative competitiveness in the context of post-war reconstruction of Ukraine / O. Olshanska, V. Milinov, P. Puzyrova, M. Mitkov // BIO Web of Conferences : International Conference on Agricultural, Biodiversity and Environmental Economics (ICABEE 2024), Stara Zagora, Republic of Bulgaria, June 13, 2024. – Volume 114, 01034 (2024). – P. 1-11.

121. Theoretical and methodical approaches to the definition of marketing risks management concept at industrial enterprises / V. Tkachenko, A. Kwilinski, I. Tkachenko, P. Puzyrova // Marketing and Management of Innovations. – 2019. – Issue 2. – P. 228-238.

122. Tkachenko V. Actual problems of personnel management in enterprises / V. Tkachenko, P. Puzyrova, A. Klochko // Globalne konteksty poszanowania praw i wolności człowieka. Współczesne problemy i dylematy : monografia nr 858 / red. Aleksandry Kuzior. – Gliwice : Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, 2020. – P. 331-342.

123. Tkachenko V. Fundamentals of financial and economic security management of Ukrainian enterprises / V. Tkachenko, I. Tkachenko, P. Puzyrova // Research Papers in Economics and Finance. – 2020. – Vol. 4, No. 2. – P. 41-51.

124. Vdovin V. Fundamentals of integration processes in international business / V. Vdovin, P. Puzyrova // Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості : матеріали III Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 17 листопада 2022 року. – Т. 2. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 73-78.

125. Zamora O. Theoretical aspects of HR-Management in enterprises: methods and management styles / O. Zamora, P. Puzyrova // Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (27 березня 2020 р., м. Київ). – Київ : КНУТД, 2020. – С. 144-150.

ДОДАТКИ

Додаток А

ОРГАН З СЕРТИФІКАЦІЇ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ТЕСТМЕТРСТАНДАРТ»

СЕРТИФІКАТ
НА СИСТЕМУ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

ЦИМ СЕРТИФІКАТОМ ПОСВІДЧУЄТЬСЯ, ЩО СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

Виробництво морозива, молока пастеризованого та пряженого, продуктів кисломолочних, напоїв із сироватки

ISO 14001: 2015
Environmental management systems - Requirements and guidelines for use

Ольга ЗАБРОДСЬКА

ОРГАН З СЕРТИФІКАЦІЇ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ТЕСТМЕТРСТАНДАРТ»

СЕРТИФІКАТ
НА СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

Виробництво морозива, молока пастеризованого та пряженого, продуктів кисломолочних, напоїв із сироватки

ISO 9001:2015
Quality management systems - Requirements

Ольга ЗАБРОДСЬКА

Додаток Б

ОРГАН З СЕРТИФІКАЦІЇ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕСТМЕТРСТАНДАРТ»

СЕРТИФІКАТ

НА СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Зареєстрований в реєстрі ОС ТОВ "ТЕСТМЕТРСТАНДАРТ"
за № СА.ЖЕ.[illegible]
чинність: [illegible] травня 2020 року
[illegible] травня 2020 року

ЦИМ СЕРТИФІКАТОМ ПОСВІДЧУЄТЬСЯ, ЩО СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕЧНІСТЮ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

[illegible] 10002, м. Житомир, вул. Івана Гонти, 4
код ЄДРПОУ [illegible]

сфера сертифікації:

Виробництво морозива, молока пастеризованого та пряженого, продуктів кисломолочних, напоїв із сироватки

[illegible]

ISO 22000:2018 «Food safety management systems – requirements for any organization in the food chain»

[illegible]

Заст. керівника органу з сертифікації Олена ЗАВРОДСЬКА

[illegible]

eurofins | Food Assurance

Certificate

Herewith the certification body

Eurofins Food Control Services GmbH

being an accredited certification body for IFS certification and having signed an agreement with the IFS owner, confirms that the processing activities of

ZHYTOMYR BUTTER PLANT PJSC

4, I. Nanty Str.,
10002 Zhytomyr, Ukraine

COD: 74003 | Sanitary Legal Authorization Number: UA.06-24-27 MP

Certificate – register number: [illegible]

Assessment date: [illegible]

Last assessment conducted unannounced: [illegible]

Date of issue of certificate: [illegible]

Certificate valid until: [illegible]

Period next assessment: announced: [illegible] unannounced: [illegible]

For the audit scope:

Production of ice cream in wafer cup, wafer cone, in plastic and metallized filmfoil, bags, paper laminated, laminated kraft packet and drypack.

Exclusions: Production of packed whole milk and fermented dairy products.

The company has own broker activities which are not IFS Brokerscher (IFS) recognized standard certified.

Product Scopes: 4. Dairy products; 6. Grain products, cereals, industrial bakery and pastry, confectionery, sweets

Technology Scopes: B, D, F *

meet the requirements set out in the

IFS Food

Version 7, October 2020
and other associated normative documents

at Higher Level with a score of 96,72 %.

Mirage Hulatina
Head of Certification

Hamburg, 10.10.2022

* The expressions of the single technology scopes can be found in the IFS Food 7 standard

[illegible]

Додаток В

SGS

"ZHYTOMYR BUTTER PLANT" JSC

Global Standard for Food Safety

BRCGS

СЕРТИФІКАТ

Цей сертифікат засвідчує,
що ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»
отримав дозвіл на експорт продукції
до Європейського Союзу
з 10 січня 2016 року

РУДБ